Ч. 27—28 (129—130). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, неділя, 15 квітня 1928 р. Ціна с. прим.: 40 грошів. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. Адреса: Нова Зоря, Львів, Сапіги 26, І. п. Конто П. Ц.: Краків 405.867. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

ВОСКРЕСЕННЯ.

Велика субота. — Пробите тіло Христове спочило обвинене плащеницею і аромами. Як колись Бог скінчивши велике діло Сотворення спочив в день суботний і благословив той день, так тепер Цар з покоління Юди, Христос, по величавім ділі Відкуплення людського роду спочив у Велику Суботу. Але дух Його освободжений з тяжкої поволоки тіла, не спочивав. Радісну вість переказав Він живим, а вони відплатили Йому смертю; тепер мав занести її померщим, що тисячеліття з тугою чекали на неї в безоднях ада.

День воскресення... Ще не зійшло над Єрусалимом ясне, гарне сонце того дня, котрий для нас є неділя. Аж тут затряслася земля... Ангел неначе лискавиця злетів з небесних просторів — відвалив камінь... Сторожа розбіглась перенята ляком... Гріб був порожний, бо Христос **воскрес своєю силою!**

А на сході, з понад гір, зачервонілася заграва, вплітаючись в миготіння зір, а темрява ночи зсувалася з неба.

Неначе чудова мрія, в яку віритися не хоче, прийшла до прибитих учеників вістка принесена Мироносицями, що **Христос воскрес!** О, кілько то треба було поконати сумнівів і упереджень, щоби Апостоли вкінци упевнилися, що Той, котрого бачили розпятого й умершого на кресті, а відтак лежачого в гробі, по двох днях обудився своєю Божою силою.

Вони співжаліли з Ісусом, страдали Його страданнями, але цей Його катастрофальний конець, без боротьби й слави був в занадто яскравім противенстві до того, чого вони надіялися від Месії. Аби їх Месія засуджений Жидами скінчив на кресті серед двох розбійників, це за велике було для них таїнство. Вони ридали над Розпятим, ридали зі щирої горячої душі, але та смерть — і яка смерть! — в їхних ще Духом святим не прояснених душах набирала значіння погрому.

Аж тут являється їм сам живий Христос, чудний неначе блеск сонця! „Мир вам" — поздоровив їх своїм милим гармонійним голосом...

Це по правді був Христос. Пізнали Його чудне лице, Його голос, на Його руках і ногах мов рубіни ясніли кроваві рани. — Прославлений Спаситель заговорив до них, отворив їх ум розуміти писання, дав їм чудний великодний гостинець, — власть прощати людям в Божім імени гріхи. А в міру, як говорив, обличча учеників ясніли блеском забутої надії, а очи світилися як в захопленню.

Тепер вже вірили й знали й досвідчили, що Христос воскрес! Утверджені відтак пізнійшими появами, понесли ту вістку цілому світови й за її правдивість віддали своє життя!

Минають століття. Царство Христа-Царя поширилося на весь світ... Його св. Обручниця Церква кождого року обходить триюмф побіди свого Царя... Побідна пісня несеться по цілому світови: **Христос воскрес!**

А що чоловік зробив зі скарбів життя? Що з віри, котрої збрую окрив Бог його душу, щоби хоронила його серце від вихрів і громів страшної бурі?

Одні відкинули віру, той висший зір душі... Вони, як той Тома „невірний", приймають за правду те, чого діткнуться руками... Вони відкидають дорогу духа а йдуть темрявою на омацки, поки само **Світло** дорогою ласки і любови не поверне їм світла очей і серця. — Вони знають тільки одну засаду: не вір, поки не досягнеш рукою і це видається їм верхом учености й мудрости, а поправді це каганці, що завидують сонцю і мотилі, що хотять дорівнати орлам... Нехай собі, хто хоче, видить в темряві, чує серед мовчанки, говорить на самоті, жиє серед смерти. Сила їхнього розуміння не досягає так далеко. Вони знають тільки „реалізм", а поза його границі їх зір не сягає. По правді вони шукають золота, котре не заспокоює голоду, вони тягнуть до землі, де займуть лиш маленьку полосу могили, до слави, котра є тільки коротким шмером серед вічности, до тіла, що переміниться в порох. Такі річи для них „реальні", — в них вони любуються, бо їх душа замкнена не побачить висших правд, поки сам Бог не дасть їм світла віри.

Инші ненавидять воскресшого Спасителя й вишукують всякого рода брехні, щоб тим чином убити в душах людей Того, що смертію смерть поконав, котрий Паном і жерелом Життя...

Очернення Жидів, зізнання ложних, перекуплених грішми свідків, хитрі підступи ворогів, софістика безвірних фільософів, оманення герезіярхів, видумки „учених" великої і малої „критики" не вирвали одначе з серця міліонів переконання і сильної віри, що **Христос розпятий на кресті, третого дня воскрес із гроба.**

Вибраний нарід віддав свого Месію на смерть, а Він став побідником смерти. Зате міліони через цілі століття приняли Його за свого Царя і Пана й віддали Йому Божу честь. **„Котріж приняли Його, тим дав власть дітьми Божими статися, віруючим в Його імя.** (Йо. І. 12). І для них оставив Христос останнє велике блаженство: **„Блаженні, що не бачили а увірили"!** (Йо. 20, 29).

о. Теодозій Тит Галущинський ЧСВВ.

Знаменна промова св. Отця.

Про Католицьку Церкву і фашизм.

(Від власного кореспондента з Риму).

Недавно відбулися на Капітолю збори т. зв. „Нац. Центра", на які прибули делегати з цілої Італії. На зборах далися почути зовсім некатолицькі промови, потверджені оплесками (мовляв Папа годиться на теперішний стан). Учасники не пішли на авдієнцію до Папи, але поклін могучим цего світа не забули зложити.

При нагоді авдієнції епархіяльного комітету Католицької Акції в Римі, на котрій було коло сотні римських католиків під проводом архіеп. Паліки, св. Отець виголосив промову, з котрої подаємо тут важніші уривки.

Св. Отець висказав свою радість, що отсе зібралися в нього ті, котрі як католики відчули потребу помолитися на гробі першого римського Епископа, верховного Апостола, та прийшли відвідати „негідного його наслідника, спільного Батька всіх дітей великої католицької родини". Але з болем згадав тих (членів Національного Центра), що хоч називають себе католиками, не прийшли „до дому Батька, до Ватикану, але навпаки, пішли на Капітоль (резиденція фашистівського губернатора Риму)

Що до промов на тих капітолінських зборах, то вони насувають багато помічень, але св. Отець обмежився до найважнійших. І так видно там було змагання доказати, що для католицизму настала в Італії „золота доба". Так воно не є. „Не станемо заперечувати — говорив св. Отець, що багато доброго зроблено, багато лиха усунено задля добра кат. релігії". Та св. Отцю відомий і другий бік медалі, відомі справжні „lacrymae rerum". Отже передовсім справа виховання молоді. Св. Отець вказав на охоту націоналістів присвоїти собі монополь на виховання молоді, і то не тільки фізичного, але духового й морального. Не мало смутить і турбує родичів, свідомих ваги правдивого християнського виховання — до якого одна тільки Церква покликана та спосібна — очевидна ворожнеча й перешкода для Католицької Акції всупереч компетентним запевненням про її свобідне виконування... А все те робиться під притоками, що противляться найелементарнійшим і найбільше відомим педагогічним засадам, або вказують на їх незнання.

На капітолінських зборах виказали бесідники щонайменше недостачу компетенції, коли при оцінці звісного спору ставили на одну дошку ограблену Ап. Столицю з державою, котра ограбила її. Але далеко гірше є те, що той сам бесідник розріжняє між політикою релігійною й політикою церковною. Це розріжнювання як і роблення ріжниці між католицькою релігією й католицькою Церквою богохульне й недорічне. Це ясне, що тим способом отвирається дорогу до давнього масонсько-ліберального розріжнювання між католицизмом а клерикалізмом, розріжнювання, що недавно ще накоїло стільки кривд і гонень і котрого не дай нам Господи більше бачити...

І. Л.

Вся „писанка" для „Рідної Школи".

Не забуваймо на давний гарний звичай зложити з нагоди Воскресення даток як дар на „писанку" для „Рідної Школи". Кожний Українець(ка), кожна українська установа виповнить як слід свій обовязок і перешле датки на адресу: „Рідна Школа", Львів, Ринок ч. 10, зі зазначенням „писанка".

ХРИСТІЯНСТВО І СУЧАСНА ДУША.

З релігійного руху у Львові*).

Російський фільософ Н. А. Бердяєв виголосив у Львові двогодинну лекцію про „Християнство і сучасну душу“.

Ту лекцію виголосив Бердяєв у москвофільськім „Народнім Домі“ заходом москвофільського Товариства Студентів „Друг“. Публики було багато, а складалася вона 1) з правдивих Москалів-еміґрантів, котрі перебувають у Львові, 2) з наших доморослих „русских“ (котрі зовсім не розплилися, як у нас думають), 3) з незначної ґрупи селян і 4) з ґрупи Українців.

Бердяєв се чоловік світський, уже поважний віком, типовий Москаль. Говорить добре і ясно, хоч тема трудна.

Поява того московського фільософа на українській земли дуже замітна. Річ в тім, що се прояв нового змагання російського ума до опанования українського духа. І то на ґрунті найтрівкіщім, бо релігійнім. Москва опанувала більшість нашої землі зараз по розвалі царату, а опанувала при помочи поширеня матеріялістичного (большевицького) світогляду, котрому ми не в силі були протиставити нічого міцнійшого, бо не мали ніякої підготовки.

Тепер большевизм і як ідея і як практика збанкротував. Кінець його мусить наступити. Се вже бачить ум найвисшої російської інтеліґенції. Бачить — і завертає на старий релігійний ґрунт. Робить се очевидно щиро, бо побачив, до чого довела руїна.

Для нас важно, як той російський ум проявляє свою щирість на релігійнім ґрунті та до якої глибини і ширини доходить на тій области. Се важне і з погляду релігійно-церковного і з погляду національно-державного.

Бердяєв говорить ось як:

Щоби зрозуміти відношене теперішної людської душі до Християнства, треба наперед знати відношене людей до християнства в давнійших часах, то значить в середних віках.

Тоді приватне й публичне життє европейських народів було наскрізь переняте Християнством. Життє було дійсно релігійне і глибоке.

Душа людини мала тоді цілість, не була розбита, — бо мала тверду віру, мала те ядро, з якого виростала тверда воля.

Люде жили одинцем, але в тіснім звязку зі своєю церквою і з орґанізаціями становими, цеховими і т. д. А ті орґанізації також були переняті релігійним і церковним духом. Життє було глибше й оперта на культі культура росла та видавала сильних людей.

Не треба думати, що в середних віках ізза сильного впливу Християнства на цілі народи не було „злих людей“. Вони все були. І Християнство виразно вчить, що з природи людина грішна від часу первородного гріха.

Не підлягає також сумнївови, що й тоді були такі люде, що мали сумніви в своїй вірі. Але тоді сумніви уважалися покусами до зла, а не „доказом“ якогось „розуму“, як се діється тепер. Тоді з сумнівів не мали люде внутрішного задоволення, що мовляв вони „розумні“, бо сумніваються. І в тім була духова сила тодішних людей.

Якже змінився той стан душі людей від часів твердої віри середновіччя!

Вправді віра в Бога і в Церкву не пропала ніде і навіть під гнетом большевізму устоялась. Але та віра стала вже тільки одним з жерел духового життя, а не одиноким жерелом, як було колись. Наслідок того єсть такий, що людська душа твердне і духове життє робиться мілке, неглибоке. Чим більше ріжні прояви новочасної культури виходять зпід впливу релігії й церкви, тим більше життє стає поверховним, тим більше одиниця чується в глибині душі осамотнена, тим більше суспільність людська розпорошується (атомізується). Численні жерела культури висихають, бо відірвані від головного жерела — релігійного. Таким чином дійсна культура паде, а те, що „поступає“, не єсть культура, тільки матеріяльна цивілізація.

Так появляється надмірне привязане до зовнішних річей, скоро минаючих, до матеріяльних дібр, до вигід й уживання за всяку ціну.

Разом з тим ще більше затрачується глибина душі людини. Сучасна людина просто забуває, що життє її дуже коротке й тим самим її досвід може бути тільки дуже незначний. Вона відірвана від душевних переживань, які пр. пережив апостол Павло, бо затратила звязок з церквою. Розуміється, не кожда, але загал тих, що надають тон.

Щоб оправдати себе, сучасна людина розумує так: „Є люде, котрі називають себе християнами, але не живуть по християнськи, — отож ціле християнство не має вартости“.

Таке розумоване очевидно рівно поверховне як безпідставне і нельоґічне.

Але — прийшов цілий ряд нещасть, катастроф, переворотів і викликав глибші роздумуваня.

Люде думаючі на вид тих катастроф зачали приходити до погляду, що зовнішні, матеріяльні річи не можуть бути змислом, ядром життя. Так прийшло до розбиття ідолів. А з хвилею, коли розбиті ідоли, зачинається шукане живого Бога.

Не треба думати, що часи сумнівів і критики оставили новочасним людям тільки внутрішне розбиттє душі й нічого більше.

Так не єсть. Кромі злих наслідків мали ті часи критики й добрі наслідки, а саме: вони привели до розвитку науки, опертої на досвідах, до обективного трактовання ріжних справ. Біда тільки в тім, що з науки зробили також — ідола. І тоді наука зачала бути руйнуючою силою. Бо наука повинна мати **своє** місце і **своє** завдання, а всім життєм людським вона кермувати не може.

Відколи науку зроблено ідолом, людство утратило рівновагу.

Тепер, по тяжких катастрофах людський ум хоче знов відзискати рівновагу й тому вертає до релігії, до віри, шукає живого Бога.

Вертаючи до віри і до Церкви, сучасна людина переживає такі тяжкі зусилля, яких навіть не знали давні, віруючі люде.

Чому? Бо давно віра в Бога і в Церкву була якби спадком по батьках: Тепер т. зв. научність (не наука!) позбавила їх того спадку. Люде попали під тиранію тої научности. Вони стали ідолопоклонниками: кланяються ідолови научности, ідолови дуже непевному.

Щоб тепер опертися тому новочасному ідолопоклонству, треба бути людиною духово виробленою і незалежною. Обороняти віру, релігію, церкву — се тепер геройство, бо ідолопоклонники научности витворили скрізь атмосферу ворожу християнству. Віруючу людину ігнорують ідолопоклонники научности, а їх більшість. Вони глумляться з віруючих, шкодять їм скрізь, усувають їх, а в большевії й тяжко переслідують. Длятого обороняти тепер віру се дійсно геройство, може більше як давно, бо получене із духовими тортурами, коли давно оборона віри була получена що найбільше з тілесними муками.

Одначе мимо всего відроджене християнства безсумнівно йде і то в усіх церквах — так католицькій, як православній і протестантських: скрізь видно оживлене.

Вправді зверха видно ще подавлене того руху ворожою вірі атмосферою, але внутрі підйом очевидний. (Тут прелеґент зробив продишку, котра тревала около 10 хвиль і викладав знов три чверти години. В часі продишки прийшли на лекцію два православні монахи з довгим волоссем. Їх посаджено на фотелях у першім ряді місць).

Бердяєв говорив дальше:

Тепер у загалу т. зв. образованих людей панує „свобода“, — колись панувала аскеза. Аскеза се в своїй суті ніщо иньше як концентрація духа. Та аскеза була накопиченем духових сил людства. І длятого, що ті сили були накопичені аскезою, — т. зв. гуманізм міг їх відкрити.

На сході мало було концентрації духа — і вже в завязках розсіяв її старогрецький „гуманізм“ своєю критикою.

Новочасний критичний гуманізм ще гірше гасить і дусить духовість людини. Волеве ядро людини робиться щораз слабше, бо нема над ним Божої Сили. Так виглядає нова людина. Але не найновіща!

Довго так не могло тревати, бо люде не годні жити з ослабленим волевим ядром, над котрим нічого нема. Мусіло прийти знов щось, що підпорядкувалоби людей під якусь обективну висшу силу, під якийсь порядок. Появилася знов печать висшого буття, твердшого порядку. Але не була се Божа печать релігії. В тім новім порядку Бога заступила — машина, техніка.

Не хотіла сучасна людина признавати над собою Висшої Сили — Бога, то мусіла признати над собою висшу силу механіки, котру сама сотворила. Але висшість мусить бути. Розуміється, з тою страшною ріжницею, що коли під владою релігії людина се образ і подобіє Бога, то під владою техніки людина се орудде нелюдського процесу.

З одної сторони американізм, а з другої комунізм се наслідки матеріялістичного „культу“. Особливо в комунізмі людина перестає бути самоцінністю, з нею можна вже робити, що хто хоче.

Але мимо тяжких обставин сучасних знов гряде релігія Богочоловіка. Надходить повнота правди і мусить надійти, бо інакше наступиби повний розклад і гниттє.

Тільки піддане під волю Божу дає людині личність (індивідуальність). А раціоналізм (віра у свій власний, „людський розум“) доводить до атомізації (розбиття) і гниття. Раціоналізм і матеріялізім уважають средства (засоби) до життя чимсь головним. А се значить — підчинене людства нисшому, за чим мусить наступити смерть.

Вона вже видніє з хвилею занепаду духовности. Бо духовність се щось так висше над душевністю, як душевність висша над тілесністю.

Нема пустих епох (часів). І длятого також теперішна епоха матерялізму лишить відродженому християнству розкриттє ріжних противорічностей — подібно як старий клясичний світ оставив християнству ріжні цінности своєї культури, котрі християнство зберегло.

Новочасний клич „свобода“ привів до звиродненя, але частинка правди, яка в нім єсть, увійде в відроджене християнство.

З сучасного хаосу й упадку є два виходи: зматерялізований комунізм, котрий мусіби скінчитися смертю людства — і відроджене Християнство, котре дає нове життє. Ніякого иньшого виходу нема. Комунізм матерялістичний заперечує велику науку християнства й відкидає її зовсім. А християнство втягає в себе всі досвіди людства, перетворюючи їх після науки Спасителя.

Тут бесідник навів католицьких теольоґів, котрі навчають, що „страданнє переходить, але те, що хто страдав — вічне: воно все ділає.“

Такий єсть зміст лекції російського світського фільософа.

Не можна відмовити його думкам глибини а його висловам такту супроти нашої Католицької віри і Церкви. Чи сей його такт супроти католицизму єсть вислідом міркованя, що він знайшовся в католицькім краю, — чи вислідом його дійсної пошани для католицизму, годі напевно сказати. Можливе одно, можливе і друге а можливе одно і друге.

Одно в тім певне: що діяльність дуже визначних умів сучасної російської інтеліґенції звертається зовсім виразно в напрямі пошани релігії й церкви та що той релігійний напрям російської інтеліґенції скріпить на будуче надзвичайно сильно російську культуру а з тим і силу російського народу під кождим оглядом. Та сила будучої Москви буде тим більша, чим більше її відроджене наблизиться до католицизму і чим меньше її релігійне відроджене буде відбуватися з огляду на бажанне політичного впливу. Коли се зрозуміє українська інтеліґенція й орґанізованим способом підіпре щиро свою Церкву, — ми як нація **встоїмо. Без того можемо пропасти.**

Д-р О. Назарук.

*) Звертаємо увагу Вп. Читачів на отсю статтю. Появу Бердяєва у Львові зовсім переочила укр. краєва преса, але зреферував кореспондент „Католицького Проводу“, відки сю статтю й передаємо. Бердяєв, як нас інформують, довший час жив у Київі та має в своїм світогляді також багато українського. — Ред.

Інститут релігійної культури в Римі.

(і. л.) Істнує при Григор. університеті. Повстав за почином центральної комісії кат. акції в Італії. Його завданням єсть приготовити відповідних людей з поміж світської інтеліґенції до христ. апостоляту на ріжних полях кат. акції. Викладають там систематично основи фільософії, апольоґетику, кан. право, соціольоґію, іст. Церкви, суть, історію і програму кат. акції. Курс тревае 3 роки (близько 200 лекцій, 3 тижнево). Наука відбувається вечером ($^3/_4$ години). Слухачі складають річні іспити й іспит з цілого курсу. Хто покінчить з усіхом цей курс, матиме право вчити також релігії в народних і середних школах.

Всім нашим П. Т. Передплатникам, Читачам і Прихильникам та всій українській суспільности желаємо Веселих Свят! Христос Воскрес!

ЗВІДКИ УКРАЇНА ПРИЙМИЛА ХРИСТІЯНСТВО?

Восточно-западним полемістам в альбом.

Панове полемісти! Не знаю, що думає В. Панейко, придивляючися новій фазі Ваших боїв, заінавґурований його статтею в різдвянім числі „Діла“. Не знаю, чи він сам ще вміпається у Ваші змагання, чи й далі зі злорадною усмішкою буде придивлятися їм з боку. Та я, один із безпристрастних видців, користуюся празником Воскресення Христового, преступаю перегороду і кличу до Вас: „Мужі хоробрі, стійте“! Не тому, щоб я узурпував собі уряд розємного судді і хотів оповістити сих побідниками, а тих — нок-авт... Ні. Лише Великодня ради коротке перемире! Разом з сим, маю для Вас одно слово. Я глибоко переконаний, що воюючи дальше тою зброєю і тою методою, як досі, ніхто з Вас не буде признаний переможцем і ніхто переможеним. Всі Ви послугуєтеся арґументами т. ск. авторитативними, методою т. ск. догматичною. Вони добрі між противниками з тими самими основами світогляду і думання; колиж такої спільноти нема, Ваші стріли безуспішні, пролітають мимо... Панове, Ваш спір не з сьогодні і не з учора. Не Панейко, не Костельник, не Королевський і не хто почав його; ні, він такий старий, як стара наша українсько-руська сіма! Боротьба, яку Ви ведете з собою, то історична боротьба, що від віків потрясає українським племенем. Коли отже бажаєте сі наші імманентні й перманентні внутрішні конфлікти довести раз до остаточної розвязки-синтези, то мусите предмет спору мати передусім за те, чим він обєктивно і неспірно є, себто за історично-культурний проблем, і відповідно сьому трактувати його. І вірте мені, що на сьому шляху скорше дійдете до вирішення. Звісно, початок завсігди нелегкий. Тому-то смію запропонувати Вам, щоб припинивши на момент Ваші хоробрі змагання, при свяченій пасці, подумали над питанням, що його певно не сподієтеся: *Звідки Україна-Русь приймила християнство?*

I.

Якто звідки? — здивуєтеся не один. Хибаж не кожда дитина знає, що з св. Византії? Тож то бо й є, що се переконанне наших батьків і дідів від що-найменше 900 літ, признане також, до недавних часів, й усіми дослідниками нашої політичної і церковної минувшини, не є в дійсности жадним аксіомом, жадною непорушною догмою, лише поглядом, теорією, і то дуже тенденційною та розмірно пізною.

Літопис — скаже хто — „Повѣсть временныхъ лѣтъ“ говорить чейже дуже позитивно про византійський початок нашої Церкви... На сей заміт відповідь: Хто сяк-так знає сьогочасний стан історично-критичних дослідів над старим літописанням, той знає, що в тій скарбниці наших відомостей, так часто одиноких відомостей про початки **нашої історії, — найменше повні і найменше певні** то записки про церковно-політичні справи того часу. Найцікавіше при сім те, що літописцями були виключно духовні монахи...

Причина сій неповности і непевности літописних вісток тілько частинно в недбалости або петямучости їх авторів; велику ролю в сім напрямі відограла церковно-політична цензура. Раз, вона не позволяла взагалі вписувати в літописи небажаних вісток; другий раз, вона при переписуванню і поширюванню літописних кодексів викидала з них і те, що раніше було записане, про що одначе в даних обставинах уважалося потрібним замовчати. Таких цензур над нашими літописами було дві: перша, старша — безпосередно византійська (Другого Риму), виконувана київськими митрополитами — Греками; друга, пізніша — московська (Третього Риму), в руках тамошніх митрополитів і в. князів. Взагалі, цензура — се установа **par excelence** восточна, як сьогодні, так і в давнину; на Заході вона ніколи не прикладалася в такій формі і в таких розмірах як тут. Сьогодні годі докладно відмежувати, котрі факти впали жертвою київської цензури, а котрі — московської. Та з великою правдоподібністю, майже з певністю, можемо сказати, що вістки про початок християнства і Церкви на Руси пройшли густе сито в руках митрополитів — Греків у Києві в XI-ім та на поч. XII-го в.

Очевидно, на сім місці неможливо мені вводити читачів у всі нетрі жерельної критики; хто мав-би охоту і спроможність прослідкувати сі питання самостійно, тому радо служитиму порадою і вказівками. Тут зберемо тілько найважніші факти з історії навернення й церковного уладженя Руси, як вони сьогодні усталені наукою:

Перший певний факт істнування християн на Україні-Руси, у Київі, належить до 945. р. одначе вони подибуються лише серед скандинавської (варяжської) дружини кн. Ігоря. Звідки їх християнство й орґанізація (вони мали свою церкву), нічого не знаємо. Другий факт із історії християнства на наших землях — то знане охрещене св. Ольги. Воно дійсно відбулося в Царгороді в часі одної дипльоматичної поїздки її туди. Одначе, притім дивна річ сталася. Ся мудра княгиня, що добре пізнала Византію (мабуть два рази їздила туди), коли задумала поширити християнство у своїй державі і зорґанізувати церковну єрархію — обернулася за епископом і священниками не до Царгороду, лише до німецько-рим-

А. КОНАН ДОЙЛЬ.

ОСТАННІЙ ЛЕҐІОН.

Римський намісник Понтус сидів в атрію своєї величавої віллі над Темзою та зворушений до глибини вдивлявся в звиток папіруса, що його щойно розвинув.

Перед ним стояв посол, що приніс цей папірус. Осмалений, дрібний італієць із лискучими зі змучення очима та з оливковою краскою лиця. А ця краска лиця стала ще темніща, як звичайно, від пилу й поту, що вкривав його лице. Намісник глядів просто на нього, та не бачив його, бо ум його був зайнятий одержаними несподівано приказами.. Йому здавалося, що земля усувається з під ніг. Праця всего життя й усі надії впали розторощені.

— Добре — сказав укінці твердим, сухим голосом. — Можеш відійти!

Італієць віддав честь по військовому та вийшов із салі. Білявий, британський дворецький виступив наперед і ждав приказів.

— Чи є ґенерал?

— Жде, ексцеленціє.

— Введи його та лиши нас самих.

Кілька хвилин пізніше явився Ліциній Красус, начальний вожд британських військ. Був це високий, бородатий муж, зодягнутий у білу тогу, обрамовану патрицийською, багряною нашивкою. Його щире та гарне лице, осмалене, покрите загоїнами й шрамами з часів африканських, зраджувало неспокій, коли він глядів допитливим зором на стягнене, схвильоване лице намісника.

— Боюся, ексцеленціє, що наспіли лихі вісти з Риму.

— Дуже лихі. Британія втрачена. Не знати навіть, чи вдасться задержати Ґалію.

—Пробі! Чи прикази виразні?

— Ось вони, а це печать цісаря.

— Але чому? Розпускали ріжні чутки, та я не йняв їм віри.

— І я ще перед тижнем покарав кийями чоловіка, що ширив такі вісти. Та прикази виразні. „Збери всі сили на оборону цісарства. Не лишай у Британії ні однієї когорти. Цего жадаю.“

— Але причина?

— Краще, щоб завмерли члени, а серце могло скріпитися. Грозить нам новий наїзд Ґерманців. Від меж Дакії й Скитії йдуть орди варвар. Треба вояків для оборони альпейських плаїв. Не можна лишити в Британії трьох леґіонів.

Вояк здвигнув раменами.

— По відході війська ніодин римлянин не буде тут безпечний. Ми зробили багато для цеї країни, та всеж таки ми тут чужинці.

— А вжеж, усі чоловіки, жінки й діти, що в їх жилах плине латинська кров, мусять податися за нами до Ґалії. Ґалери ждатимуть у пристані Дубрісі. Видай відразу прикази, Красе. Валеріянський леґіон, що відступатиме з Ґадріянового Валу може забрати північних поселенців. Йованці приведуть людей із заходу, а батавці заопікуються поселенцями зі сходу, бо зберуться в Камборікум. Подбаєш про це. — Скрив лице в долонях. — Це страшне — сказав по хвилі — видирати коріння дерева, що виросло величаво.

— Щоб його місце зайняло хабаззя — сказав вояк із гіркістю. Мій Боже, що станеться з цими бідними британцями! Від моря до моря все боротьба, як тільки відвернеться від них останній римський ліктор. І нам трудно вдержати мечі у піхвах.

— Собачня боротиметься зі собою, поки не переможе найсильніша собака — сказав римський намісник. — Та всеж таки оставимо переможцеві по собі наше мистецтво й релігію, а Британія злучиться. Ведмідь із півночі й вовки зза моря, мальовані дикі племена з того боку валу та саксонські морські розбишаки зпоза води захоплять владу по нас. Де ми сіяли, вбиватимуть, де ми будували, палитимуть, де ми садили, нищитимуть. Та кости кинені, Красе. Сповни прикази.

— Вишлю гонців протягом години. Ще сьогодні одержав я вістку, що варвари прорвалися старим виломом у валі й що їх передні сторожі появилися на південь від Віновії.

Намісник здвигнув раменами.

— Це вже нас не обходить ніщо — сказав. Потім на його вірлиному, гладко виголеному лиці зявилася гірка усмішка.

ського імператора Оттона В.. Правда, перший звідси призначений на Русь владика (Либутій) умер, ще поки вибрався в дорогу, другий (Адальберт) мусів, ізза бунту поганської дружини княжої і самого Ольжиного сина Святослава та задля уступлення з престола кн. Ольги, покинути Русь; та всетаки полишається непорушний історичний факт (про нього в нашій літописі, очевидно ні сліду!), що перші епископи України-Руси були з латинської Церкви. — Третій факт то переговори київського князя Ярополка Святославича з папою римським у 879 (очевидно у справі християнізації Руси) і — знов поганська опозиція людности, чи княжої дружини, покликаннє Ярополкового брата Володимира з Новгороду, зрадливе убите Ярополка, реституція поганського культу Перуна і переслідуваннє християн Володимиром. Сей князь використав, річ ясна, поганський рух головно для того, щоб сісти в Києві як одинокий володар усеї Руси. Вневнивши себе на новому становищі, він скоро пішов слідами бабки і брата. І йому-то судилося довести християнство до повної перемоги на Руси.

II.

А тепер приходимо до найважнішої, епохової події в сім напрямі — до охрещення Володимира В. і всеї Руси. Про сей факт наш початковий літопис балакає дуже багато, одначе майже самі видумки... І видумки не наївні і добросовістні, лише доцільні — для того, щоб правду закрити. Ціль їх: вмовити в читачів, що світло Христової науки прийшло на Русь прямо з Царгороду і тілько з Царгороду та що руська Церква — твір і слуга Другого Риму. Тимчасом основна, критична аналіза сих оповідань і інших жерел показала щось противного: що Володимир охрестився в Києві, два роки раніше ніж кажуть літописні легенди, що не з Византії була перша церковна єрархія на Руси і не царгородському патріярхови вона підлягала. Значить Рим? Ні, хоч Володимир був дійсно в живих зносинах з папою і латинськими єрархами, то не відти взяв він церковну організацію.

Отсе треба тямити, що в X-ім в. стояли проти себе (формально ще побіч себе) не лише Рим і Царгород — оба зі змаганнями до церковної універсальности; в тім часі була ще третя Церква, посередна між тими двома, а на її чолі стояв патріярх... болгарський. Болгари, запеклі вороги Греків („Ромеїв“), довго похитавшися між Византією і Римом, тілько тогді рішилися на християнство у східнім обряді, коли византійська імперія і патріярхат дали згоду на утвореннє цілком незалежної і з византійською рівнорядної Церкви з болгарською літургічною мовою. Цілий час свойого істнування болгарський патріярхат стояв завсігди посередині між Римом і Византією, політично, культурно, організаційно, а навіть догматично. На-жаль, доля його тісно була звязана з могутностю болгарської держави. По великій світлости у X-ім в., ся остання стала жертвою византійського імперіялізму (1014); разом з сим, упав патріярхат і болгарська Церква стала підлягати царгородському патріярхови.

Памятаючи все те, зрозуміємо й те, що сталося на Руси за Володимира В. Передусім ударяє нас одно: наш найстарший літопис богато місця присвячує оповіданням про охрещення Руси, одначе майже не згадує про церковну організацію. Перша вістка про митрополита руської Церкви присланого з Греції, належить аж до р. 1039, за Ярослава М. Та з другого боку, з чужинних жерел знаємо, що вже за Володимира була власна церковна єрархія з архиепископом на чолі. Дальше знаємо з наших таки жерел, що устрій і обряд тогішньої нашої Церкви виявляв деякі такі прикмети, яких не знала византійська Церква і з якими пізніші митрополити — Греки вели постійну боротьбу, не вміючи одначе викоренити їх донащаду. Між иншим, стоїмо перед загадкою, звідки взялася у нас болгарська мова як церковна, коли з другого боку знаємо, що Византія робила все можливе, щоб завести у нас грецьку мову. А надусе, весь дух, тип і стиль християнства і церковних установ у нас і в Византії були неодинакові і звичайно ворожі одні другим. До самого XIII-го в. переважав у нас світогляд т. ск. гуманістичний, себто житерадісний, ентузіястичний, погідний і творчий, як усюди на Заході; натомість у Византії, під очевидним впливом азійського Орієнту, витворився инший ідеал християнина — відчуженого від світа аскета (аж до скопчества!) мізантропа, покірного слуги кождої влади, негромадянського, пасивного...

III.

Все те веде нас до такого висновку: якщо Володимир приймив християнство два роки перед своїм походом на Корсунь, якщо найстарша руська духовна єрархія, ріжні церковні установи і весь християнський світогляд були не византійські, то могли походити тілько з Болгарії.

Вже його батько Святослав в часі своїх славних та сумно покінчених походів на Болгарію був у зносинах з болгарським патріярхом, що резидував у Доростолі. Коли по невдачі Святослава стала Болгарія дісталася під власть Византії, пункт тяжкости болгарської держави і Церкви пересунувся на захід до Македонії, а Охрида стала столицею патріярха і центром інтензивного культурного життя. І Володимир рано навязав з нею зносини. Коротко перед охрещенням (985) Володимир підняв великий похід на Болгар, що закінчився незнаною нам близше умовою. Звідси-то, очевидно, він узяв першу церковну єрархію з болгарською мовою і тими устроєвими й обрядовими окремішностями, які там були.

Чому Володимир волів охридського патріярха, як найвисшого протектора своєї нової Церкви, а не византійського? Крім язикового опортунізму, рішали тут очевидно політичні мотиви. Признавати над собою зверхність византійського патріярха значило те саме, що ставати васалем ромейського імператора і терпіти у своїй державі чужоземних агентів на найпочесніших і найвпливовіших становищах. А що ромейська могутність тоді по побіді над Святославом і по поновленню східної Болгарії сильно зросла, мав Володимир достаточну причину боятися і патріярха і цісаря знад Босфору, як духовних опікунів його підданих. Патріярх і царь Болгарії, посуненої на захід, не давав причин до таких побоювань. Окрім того, можна догадуватися, Охрида мабуть признавала руській єрархії тілько самостійність, кілької із Византії ніколи не можна було сподіватися.

Сим способом Русь була на шляху створення сутонаціональної церковної єрархії. Та нещасте хотіло, що болгарський патріярх і все західно-болгарське царство не пережили Володимира. Болгарія стала політичною і церковною провінцією Византії і тогді прийшов час накинення Руси византійської єрархії, византійських установ і византійського духа. Була це неволя, якої не зазнала ніколи жадна католицька країна.

Та не так легко прийшлось Ромеям підбивати Русь. Національна свідомість і почуваннє окремішности вже успіло запустити корінь у нас. Не стало, правда, моральної піддержки з Охриди, та зате, виростав, чи радше відновлявся вплив римської Церкви. Тут не місце оповідати фази суперечних змагань тих трьох церковно-культурних течій, — змагань, що почалися зі смерти князя-хрестителя і були повні історичного драматизму. Зазначимо лише, що Ярослав М., перемігши по тяжких зусиллях суперника Святополка, заступника римської орієнтації, схилився, без огляду на власні західні симпатії, на византійський бік і по смерти голови руської Церкви, архиеп. Йоана, приймив у Київ, до нововибудованого софійського собору митрополита — Грека, щоб зараз-же виступити проти його поведінки та в 1051 попробувати цілком самостійної обсади митрополії з кравних духовних (митр. Іларіон). І по смерти Ярослава конфлікти не вгавають. Оба напрями постійно змагаються у нас, при чому византійський напрям помалу бере верх. Особливо, коли рід Мономаха, посвоячений тісно з грецьким двором, узяв перевагу на Руси, ся византійщина щораз глибше запускала коріннє, витискаючи національний і заразом західний напрям. Боротьба була довга і завзята, при чому прихильники своєрідного напряму шукали підмоги і знаходили її в католицькій Церкві. Остаточно, по наїзді Монголів, Русь розпалася на дві части: на сході і півночи, у Московщині византійський дух заволодів цілковито та приспошивши собі богато монгольських елементів створив новий тип московського національного християнства (Третього Риму); на заході-ж, в українських і білоруських землях боротьба і на далі не вгавала, та з перемінним щастем ведеться до нинішнього дня; тілько що згодом ще один чинник стає до боротьби за вплив і верховодство — московський.

Все, що висше сказано, не є моєю власною теорією чи вислідом мойого власного толкування жерел. Ні, все те опер я виключно на дослідах инших учених з останніх двох десятиліть, — учених, між якими нема ні одного уніята: самі православні, Москалі й Українці. Результати сі, добуті покищо на малім тілько відтинку нашої церковно-політичної минувшини, показують наглядно, до яких несподіванок можуть довести дальші наукові досліди в тім напрямі На закінченнє вертаю до того, з чого почав, та позволяю собі висловити всім минулим, сучасним і майбутнім борцям за і проти византійства отсі дві власні думки: 1) проблем користи або шкоди з культу византійства у нас може бути розвязаний виключно історичним методом, емпірично-індуктивним, а ніколи теоретичним міркуванням і догматичною дедукцією; 2) українське громадянство було-б близше пізнання правди, який характер має мати наша національна Церква, колиб воно замість теоретичних спорів одержало від обох обозів по одному науковому підручникови історії Церкви на Україні-Руси — один з „восточного“, другий із „западного“ пункту погляду написаний.

С. Томашівський.

Папський Інститут „Анджелікум“ в Римі.

Міжнародній Університет.

В тім Інституті є тепер 429 слухачів з того 81 Домініканів. Слухачі це переважно монахи, що належать до 40 ріжних Чинів. Світських свящ. є 88 (з Канади, Франції, Ливану, Сп. Держав, Польщі, Нім., Швайц., Італії, Анґлії, Еспанії, Бразилії, Голяндії, Мадярщини, Сирії). — Крім богословського, правничого й фільософічного факультету є ще інші вищі курси богословія і фільософії. — Професорів 29. Ректором єсть о. Маріян Кордовані.

З циклю рефлексій і афоризмів.

Треба розуміти те, що бачиш, — але й треба бачити те, що розумієш.

———

Колиби було правдою, що на світі й поза світом нема нічого абсолютного та що всьо є лише релятивне, то і в такому разі отся сама загальна і безвиїмкова релятивність була би чимсь абсолютним, значить — все таки бувби якийсь абсолют.

———

Абсолютна релятивність у самім своїм понятті обіймає льоґічну суперечність (заперечення прикмети, contradictio in adjecto) і вже длятого самого є льоґічним абсурдом.

———

Зле, коли хто за деревами не бачить ліса, але ще гірше, коли хто в лісі не бачить дерев.

———

Суспільство, держава, нація — се справді великі речі, могутні сили й високі ідеали, але й для них не вільно забувати на першу заповідь божу, що „не будеш мати инших богів окрім Мене“.

———

Не тільки той уникає контакту з ворогом, хто не хоче з ним миритися, але також і той, хто не хоче з ним боротися, а хто направду хоче боротися з ворогом, той мусить так або інакше увійти з ним в контакт.

———

Хто хоче дійти до дальшої мети, той мусить перейти всю дорогу, що до неї веде і тому не може обминути близшої мети, що лежить по дорозі.

———

З цілої пребогатої скарбниці своєрідних українських приповідок, що характеризують українську вдачу, найбільше влучна отся: „в с ь о б е р и, — м е н е л и ш и“.

———

Хто не хоче або не може бути большевиком, а хоче і може бути послідовним (консеквентним) аж до кінця, той мусить бути правовірним католиком.

———

Хто не є правовірним католиком, той або не розуміє того, що бачить, або не бачить того, що розуміє, або не вміє послідовно думати аж до кінця.

Д-р В. Охримович.

Від „Рідної Школи“.

По широких просторах Української землі несеться гомін великодних дзвонів. „Христос Воскрес!“ — вітають себе сини України, де вони не жилиб: на многострадальній рідній землиці чи на чужині, на волі чи поза тюремними мурами. „Христос Воскрес“ — лунає побідна пісня, як перед віками, коли Україна була провідною державою Сходу Европи. Сьогодня ця пісня промовляє до нас мовою обважнілою переживаннями великого Всенародного Зриву. — Для побіди всеукраїнської національної ідеї необхідні все нові кадри борців, вихованих в національному дусі. Їх підготовляє „Рідна Школа“. Тому в святочних днях Воскресення памятаймо про справу виховання чергового покоління. Тому кожний Українець, кожна Українка, кожна українська установа в цих днях обовязково зложить традиційний дар на „писанку“ для „Рідної Школи“.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Нові православні парохії.

Одна парохія у Львові і 4 філії в Галичині затверджені.

Польське міністерство віроісповідань і освіти повідомило варшавського правосл. митрополита Діонізія про затвердження православних парохій: у Львові й Пйотркові. До львівської парохії прилучується отсі етатові філії в краківськім воєвідстві: 1. в Дошниці (пов. Ясло) для громад: Дошниця, Святкова Велика і Мала, Свіжава; 2) в Чорнім (пов. Горлиці) для гром.: Чорне, Воловиці, Незнаєва, Липна; 3) в Радоцині пов. Горлиці) для громад: Радоцин і Довге. 4) Етатова філія в Богушї (пов. Грибів) для гром. Богуша і Королева Руська прилучується до пйотрковської парохії. Щодо отворення етат. філій у львівськім воєвідстві видасть міністерство додатковий розпорядок. Рівночасно затвердило м-во такий етат: для парохій львівської й пйотрковської по одному настоятелю парохода (парох), і псаломщику, а для філій в Дошниці, Чорнім, Радоцині й Богушї — по одному священику і псаломщику.

— Не здогадуєшся, хто сьогодні рано зажадав послухання?

— Ні, не знаю.

— Карадок і Реґнус та йоенець Цельтик, що, як чимало багатих британців образувалися в Римі. Вони хочуть представити мені плян правління цею країною.

— А на чому спирається цей плян?

— Хочуть правити собою самі.

Римський вояк розсміявся.

— Тож станеться по їх волі — сказав, поклонився й звернувся до дверей. — Прощавай, ексцеленціє. Тебе й мене ждуть важкі дні.

Годину пізніш впровадили до намісника британських висланників. Були це люде чесні, що всею душею й із нараженням власної особи виступали в обороні прав своїх земляків. Знали вони однак добре, що під лагідним правлінням римлян тільки тоді грозила їм небезпека, коли від слів переходили до діл. Стояли так із поважними хоч не дуже певними виразами лиць перед стільцем намісника. Цельтик, це був дрібний, чорнобородий, з темною церою іберієць. Карадок і Реґнус були це стрункі мужчини середніх літ із лицями голеними як у римлян. Усі три мали на собі жовті тоґи на латинський спосіб, замість тунік, одяг, що характеризував їх земляків.

— І щож? — спитав намісник.

— Приходимо тут — сказав сміливо Цельтик — як представники більшої части народу, щоб ти, пане, вислав до цісаря й римського сенату наше прохання, в якому домагаємося позволення на правління краєм по нашим поглядам. — Перервав, неначе сподівався шорсткої відповіди, та намісник рухом голови дав знак, щоб говорив дальше. — Ми мали власні закони, заки ще Цезар причалив у Британії, закони, що на них ми опиралися з довірям від хвилини як наші прабатьки прибули з країни Гам. Ми не дитина в громаді народів, але наша історія сягає часів іще давніших, як римська, то й дусимося в вашому ярмі.

— Чи наші закони несправедливі? — спитав намісник.

— Цісарський кодекс справедливий, але він цісарський кодекс! Наші закони витворилися в інших обставинах і для нашого вжитку, тому теж бажаємо правитися ними.

— Говориш по латинськи, неначеб виховався на форумі, носиш римську тоґу, чешеш волосся римським звичаєм — чиж це не дари Риму?

— Ми приймемо від римлян і греків усе їх знання й усяке мистецтво, але хочемо бути британцями й хочемо, щоб нами правили британці.

Намісник усміхнувся.

— На хрест св. Єлени, — сказав — колиб ти говорив із якимсь із моїх поганських предків, навчивби тебе політики. Це, що ти смієш говорити зі мною осьтак, це найкращий доказ лагідности нашого правління. Та забавлюся з тобою в диспуту. Знаєш добре, що ця країна не була ніколи одним царством, тільки мала багато вождів і багато племен, що поборювали одні одних. Чиж знов бажаєте війни?

— Були це часи поганства, дні друїдів і святих гаїв, ексцеленціє. Тепер вяже нас релігія, що голосить мир.

Намісник потряс головою.

— На жаль не всі народи думають так — сказав. — Може бути, що ця благословенна релігія не захоронить вас перед боротьбою зі сильними племенами, що все ще складають жертви божеству війни. Якжеж оборонитеся перед Піктами?

— Ексцеленція знає, що чимало хоробрих леґіоністів родом британці. Вони боронитимуть нас.

— Але карности, чоловіче, кермування, знання военного мистецтва, певности ділання — цего хибуватиме вам. За довго спочивали ви.

— Матимемо труднощі, та як тільки поборемо їх, Британія знов почується свобідною.

—Ні, дістанете тільки одного, більш безоглядного володаря — сказав римлянин. — На східньому побережі бачили вже морських розбишак. Колиб не римські залоги, то завтра висілиб уже на беріг. Бачу день, що в ньому Британія моглаб справді стати одною державою, та тоді ти й твої земляки вже не житимете, хіба в верховині на заході. Усе вертає назад у котел, а коли вийде з нього кращий Альбіон, то це буде по століттях боротьби... Ні ти, ні твій нарід не доживете цеї хвилі.

Реґнус, високий, молодий Кельт усміхнувся. — При Божій помочі виборемо собі з оружям у руці кращу будуччину — сказав. — Дайте нам тільки нагоду.

— Жадаєте власної загибелі — сказав зі смутком намісник. — Стоїть мені перед очима ця простора країна з городами й садами, гарними віллями й містами, окруженими валами, з мостами й битими шляхами. Все це діло римлян. Однак нема сумніву, що минеться мов сон і що цих триста літ унормованого осадництва, не полишить ніяких слідів. Бож знайте, що станеться по вашому бажанню й що я саме сьогодні одержав прикази, щоб леґіони вернули до краю.

Три британці зглянули на себе зчудовані. Спершу обхопило їх почування дикої радости, та вскорі збудилася в душі розвага й сумніви.

— Справді це дивні вісти — сказав Цельтій. —Це щасливий день для нашої рідної країни. Коли відходять леґіони, ексцеленціє, й які війська остають для нашої оборони?

— Леґіони відходять зараз — сказав намісник. — Без сумніву радість наповнить ваші серця в щерть, коли скажу, що від сьогодня за місяць не буде на цему острові ніодного римського вояка, ніодного взагалі римлянина без огляду на вік і пол, оскільки схоче пійти зі мною.

Лиця британців похмарніли, а Карадок, поважний і розумний муж промовив уперше.

— Алеж це надто скоро, ексцеленціє, — сказав. — Таж ти сам говорив про морських розбишак. Із моєї віллі недалеко форту в Андеріді бачив я перед тижнем 80 їх галер... Знаю, що кинуться на нас, мов ворони на стерво. Довгі літа ще не всилі ми ставити їм опору.

Намісник здвигнув раменами.

— Це ваша річ — відповів. — Рим мусить берегти власних справ.

Останні сліди радости зникли з лиць британців. В одній хвилині будуччина станула їм виразно перед очима, а ця будуччина викликала жах.

— Кажуть, — говорив Цельтик — що варвари з півночі продісталися через вал. Хто спинить їх похід?

— Ви й ваші земляки — відповів римлянин.

В очах висланників виднів жах.

—Алеж, ексцеленціє, коли леґіони відійдуть відразу, матимемо за місяць диких шотляндців у Йорку, а жильців Півночі на Темзі. Ми можемо зорґанізуватися тільки під вашою опікою. За кілька літ дамо собі лекше раду, але не тепер, ексцеленціє, не тепер.

— Дарма. Від ряду літ кричали ви нам над головою й бунтували земляків. Сьогодні маєте те, чого бажали. Чогож іще хочете просити? Заки пройде місяць, будете вільні, як ваші предки, заки висів на цих берегах Цезар.

— Пробі, ексцеленціє, не хапай нас за слова. Усе це слід обміркувати. Вишлемо людей у Рим. Поїдемо самі. Упадемо в ноги цісареві. Благатимемо сенат, щоб леґіони остали.

Римський проконзуль підвівся зі стільця й дав знак, що послухання покінчене.

— Зробите, що вважатимете відповідним — сказав. Я з військом вертаю до Італії.

І так сталося, бо ще перед приходом літа римські відділи подалися Аврелієвим шляхом до лігурійських плаїв, а всі шляхи в Ґалії зароїлися возами й підводами, що на них утікачі з Британії вертали в свою країну. А коли прийшло друге літо, Цельтик не жив уже, бо морські розбишаки засікли його на смерть, а його шкіру прибили до дверей церкви невподалік Кейстору. Не жив і Реґнус, бо привязали його до дерева й застрілили з лука пікти, коли здобули Ісці. Один тільки Карадок остав в живих, щоб став рабом рудого каледонця Ельди, а його жінка любовницею дикого вожда західних Кимрів, Мордреда. Гарна країна Британія, від збуреного валу на півночі аж по Вактіс на півдні, полита була кровю, покрита згарищами та попелом. Добулася вона з під них по багато роках іще краща, та як випророкував римлянин, ні британці, ні споріднені з ними народи не стали її власниками.

Переклав
Антін Лотоцький.

ТРИ „ЗОРІ“.

„Зоря Галицка“. „Зоря“. „Нова Зоря“.

Три етапи.

I.

Рівно 80 літ тому в 1848 р. появився у Львові український політичний часопис, що називався „Зоря Галицка“. Був се перший український часопис взагалі: не тільки у Львові, не тільки в Галичині, але на цілій соборній Україні. А поза тим був се орґан провідної в тім часі (1848—1852 рр.) нашої політичної орґанізації, „Головної Руської Ради“, а тим самим — головний і провідний орґан тодішніх австрійських Українців взагалі.

Появилася „Зоря Галицка“ в хвилі, коли в галицьких Українців пробудилося почуття національної свідомости. Вона й була висловом тої свідомости. Та роля її тим не кінчиться. Вона сама розбуджувала дальше національну свідомість.

Отся перша національна свідомість, що її розбуджувала серед галицьких Українців Зоря Галицка“, була ще першої проби. Була се свідомість передовсім руської племінної окремішности. Вона виявлялася назверх в обряді, мові й азбуці; а в нутрі — любовю до тіснійшої Батьківщини: Галицької Землі.

Та всеж таки заслуга першої львівської „Зорі“ — „Зорі Галицької“ — історична. Вона поклала перші основи під будову національної свідомости галицьких Українців.

Се перший етап в історії нашої національної свідомости нових часів.

II.

Розбудувати сю свідомість через розбудову її в шир у загально-національному напрямку то значить — поза тіснійшу Батьківщину, — се завдання взяла на себе друга „Зоря“, що стала виходити у Львові в 1880 р.

Отся друга львівська „Зоря“ се часопис не політичний а літературно-науковий. Нічим не замітна зразу, вона з обняттям редакції в 1891 р. В. Лукичом-Левицьким стає провідним загально-українським літературно - науковим орґаном. І разом із тим — головним пропаґатором всеукраїнської національної свідомости в Галичині.

Правда. Прояви всеукраїнської свідомости зустрічаємо в Галичині вже в 1830—1860 рр. Та мали її тоді зразу найсвідоміші одиниці а опісля невеликі гуртки. Серед ширшого громадянства її ще не було. Поширила всеукраїнську свідомість серед загалу галицьких Українців дуже сильно щойно друга „Зоря“.

Який був зміст отсеї свідомости?

Відповідь коротка: літературний.

Література в тих часах була для В. України — всею Україною. Не тільки через неможливість виявитися українству в иншій формі, але й з глибокого внутрішнього — переконання самих Українців. Літературним часописом була друга „Зоря“. Чиж дивно, що всеукраїнство, ширене „Зорею“, було літературне?

Та яке не було всеукраїнство, що його ширила серед Галичан друга львівська „Зоря“, воно в розвою національної свідомости галицьких Українців становить новий етап. Етап — другий.

III.

В 1926 р. появляється у Львові третя „Зоря“ — „Нова Зоря“.

Появляється в незвичайний час.

Велика національна катастрофа, що мала місце на всій Україні, тут і там, в останнім десятиліттю, ставить перед кождим глибше думаючим Українцем настирливо питання: Де і яка причина тої катастрофи? І настирливо вимагає відповіди.

Причина ся, безперечно, в першій мірі лежить у нас самих. В нашій національній свідомости і світогляді. В якости їх складових елєментів. В великій перевазі в них елєментів неґативних, руйнуючих і в великій недостачі позитивних, будуючих. В їх недорозвою.

Розглянути критично цілий наш дотеперішній національний світогляд, виказати всі його недостачі — й усунути їх — се перше. Поглибити нашу національну свідомість, розбудувати її у глиб, оперши її на непоколибимих основах християнської моралі, позитивної традиції й Авторітету — се бувби третій етап.

Се завдання третьої „Зорі“ — „Нової Зорі“.

Завдання — історичне.

Польське декретове законодавство найновішої доби.

(Загальний огляд).

Кінець минувшого місяця приніс усім правникам Польщі певне успокоєння нервів. Скликано Законодатні тіла і Дневник законів польської Республики зачав появлятися в значно зменшеним обємі та без маси уніфікаційних розпоряджів президента з силою закона.

Бо безпосередно передтим декретова законодатна машина працювала без перерви зі силою тисячів парових коний. Чим близше було до виборів, тим численнійше сипалися декрети. Відносилося враження, що правительство не хоче оставити нескодифікованої жадної ділянки законодавства, а в парі з тим йшли дуже сумні гороскопи для долі і ролі нових законодатних тіл.

Людина, яка перейшла передвоєнну школу права, яка знала як помалу та як основно переводиться зміну хочби поодинокої правної норми, не могла вийти з дива, як можна так скоро кодифікувати цілі величезні і далекосяґаючі правні інститути.

А вже морозив і морозить кождого практичного правника сам спогад про се, що він в найблизшім часі мусить найдокладнійше присвоїти собі ті маси законодавства, що мусить перед свойого фахового заняття знайти потрібний на се час.

Щож доперва має зробити горожанин-ляїк, який прецінь не може заслонюватися незнакомостію законів, що нормують майже кождий його життєвий крок і часто-густо дуже діймаючо карають хочби несвідоме переступлення норм!

В міру нашої спромоги будемо старатися зазнакомлювати шановних Читачів з сею масою декретового законодавства у формі коротких оглядів поодиноких декретів, а се після більшої або меньшої їх ваги для найширших кол і в міру зближування їх обовязуючої сили.

Тут зареєструємо лише найважнійші нові декрети.

На першому місци стоять декрети, що передовсім змагають до приготовлення держави на случай війни. Належать тут пр. декрети: про річеві воєнні чинитьби (ч. 79 з 1927), про зміну закона з 1919 р., що до особистих воєнних чинитьб (ч. 51 з 1927), про зміну і доповнення деяких постанов закона з 1924, що до загального обовязку військової служби (ч. 4 з 1928), про воєнний стан (ч. 8 з 1928), про кари за шпигунство і деякі инші проступства проти держави (ч. 18 з 1928), про військові воєнні причинки (ч. 29 з 1928), про виїмковий стан (ч. 32 з 1928), про виїмковий кодекс карний (ч. 36 з 1928) і и.

З области адміністраційного законодавства найважнійші отсі декрети: Про орґанізацію і обєм ділання властей загальної адміністрації (ч. 11 з 1928), про адміністраційне поступування (ч. 36 з 1928), про примусове поступування в адміністрації (як висше), про поступування карно-адміністраційне (ч. 38 з 1928), про знесення тимч. Виділу Самоуправного (ч. 7 з 1928), про границі держави (ч. 117 з 1927 і 32 з 1928), про граничну сторожу (ч. 7 1928), про державну поліцію (ч. 28 з 1928), про ужиття зброї орґанами публичної безпеки й охорони границь (ч. 27 з 1928), про промисловий закон (ч. 53 з 1927) — виконний розпор. (ч. 111 з 1927), про суспільну опіку і комісії тоїж опіки (ч. 28 з 1928), про обезпечення умових робітників (ч. 78 з 1927 і 26 з 1928), про безпеку і гіґієну праці (ч. 35 з 1928), про опіку над старинностями (церкви і т. д.) (я. в.), про будівельне право і забудовання осілостей (ч. 23 з 1928,) про поборювання заразливих звірячих недуг (ч. 19 з 1928) — дотичний виконний розпорядок в ч. 20 з 1928, — про охорону звірят (ч. 36 з 1928), про порядкові приписи на публичних дорогах (ч. 18 з 1928), про ловецьке право (ч. 110 з 1928 і 18 з 1928), про зміну і доповнення водного закона з 1922 (ч. 24 з 1928), про рільничі палати (ч. 39 з 1928), про міжкомунальні сполучення (тамже), про еміґрацію (ч. 89 з 1928) — дотичний виконний розпорядок в ч. 6 з 1928 — про акушерок ч. 34 з 1928 і т. ин.

З торговельного права слід зареєструвати декрет обнимаючий право про акційні спілки (ч. 39 з 1928), про охорону винаходів, взорів і товарових знаків (я. в.), про продажі доконувані в торговельнім обороті (ч. 41 з 1928), про банкове право (ч. 34 з 1928) і ин.

З цивільного права: декрети про право авторське і зміну тогож (ч. 78 з 1926 і 36 з 1927), договір про працю умових робітників і договір про працю робітників (ч. 35 з 1928).

З карного права і карної процедури: декрет про карний військовий кодекс (ч. 36 з 1928), дальше про кодекс карного поступовання (ч. 33 з 1958) який м. и. ухиляє обовязуючу силу австр. карної процедури з 1873 і входить в життя 1. липня 1929, декрет про доразове поступування (я. в.), про домашний арешт (чч. 26 і 27 з 1928). Вкінци славетний пресовий декрет, який мимо ухилення його Соймом оголошений із заостренями в ч. 1 з 1928.

Незвичайно важний декрет про право орґанізації загальних судів (ч. 12 з 1928), який зносить м. и. австр. закон про орґанізацію судівництва з 1896 і богато приписів з австр. закона з 1895. р. про юрисдикційну норму та багато орґан. судових австр. законів і розп. Зміняє він м. и. номенклятуру судів і вводить т. зв. мирових суддів. Входить в життя 1. січня 1929. Тут належить також декрет про суди праці (ч. 37 з 1928).

Важний врешті для наших церковних інститутів декрет з 7. II. 1928 Взд. ч. 16, про вписування до гіпотечних книг права власности осіб правних, церковних і монаших (у виконанні арт. XXIV. уст. 1 і 2 конкордату). Сей декрет обговоримо докладно в однім знайблизших чисел „Н. Зорі“.

Чи новий Сойм буде в силі змінити щось з тої маси декретів, трудно сказати. В ч. 3 Вістника зак. держ. с. р. оповішено декрет в справі видавання того Вістника. Правительство рішає фактично про оголошення того ухилення а декрет не передбачує оголошення в Дневнику соймових ухвал, що ухиляють декрети. Для того все залежить далі від волі уряду. Впрочім — чи соймові закони булиби красші від декретових?

Д-р Олександер Надрага.

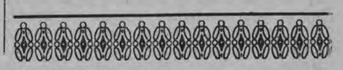

Всеросійська федерація.

Що кажуть про неї Росіяне?

Питання, що буде з б. Росією чи т. зв. Радянським Союзом по упадку большевизму це головна тема російської еміґрантської преси. І не даром. Бо знайти відповідь на це, які політично-державні форми запанують після большевицького експерименту, значить відслонити рубець заслони невідомого завтра, знайти „невідому величину“ нерозгаданої проблєми европейського Сходу.

Є два табори серед російської еміґрації: табор сторонників „єдиної і неделімой“ і табор федералістів, котрі розуміють, що до старого вороття вже немає. У варшавськім часописі „За Свободу“ знаходимо знаменні відзиви в тій справі двох таких федералістів, Філософова і Рисса. Ось хід їх думок.

Філософов шукає за анальоґіями і примірами. Одна анальоґія — це б. Австро-Угорщина, друга—Анґлія. Австро-Угорщина пішла злим шляхом і погибла. Зате великобритійська імперія пішла дорогою шукань „тревалої рівноваги“. Анґлія — це свого рода Союз Народів (тільки більше реальний). В тому „союзі“ Ірляндія домагається повної самостійности, Індія хоче титулу і прав „домінії“. І Анґлія мусить числитися з тим, мусить зберегти силу й повагу метрополії, не насилуючи відосередних стремлінь своїх народів. Анґлія зрозуміла, що „єдність“ будується не ґенерал-ґубернаторами і баґнетами, але шляхом взаїмних користий. Своїм простором, ріжноманітним кліматом і населенням Росія подібна до В. британійської імперії, але з тою величезною ріжницею, що її кольонії не відділені від неї океанами. Її „Канада“—Сибір, її „Індія“—Туркестан—получені з метрополією залізними дорогами. З того висновок, що Росія або вибере шлях В. Британії, або їй грозить судьба Австро-Угорщини.

Другий публіцист п. Рисс розбирає це саме питання дещо подрібніше, зате він обережніший у висновках. Він так само ділить еміґрацію на „унітаристів“ і „федералістів“. При тім стверджує цікавий факт, що багато соціялістів, котрі в початках революції були горячими прихильниками національної окремішности, нині перейшло до табору унітаристів. „Це впрочім — каже автор — доля всіх російських соціялістів: вони вирікаються того, що самі десятками літ приготовляли. В думці леліють вони ідеї, котрих зрікаються, коли тільки ті відуть в життя“.

Але саме слово „федерація“ можна ріжно розуміти. Тому передовсім треба устійнити зміст того поняття.

Автор розріжняє три ґрупи народів, котрі треба брати під увагу при розгляданню цеї справи. Перша ґрупа — це народи державні: Польща і Фінляндія. Автор сумнівається, чи можна буде втягнути їх до російської конфедерації. Хіба що утворяться европейські Злучені Держави, до чого ще далеко. До другої ґрупи належать держави новоутворені, з невисокою культурою, але з незвичайно загостреними націоналістичними почуваннями: Естонія, Литва і Латвія. Коли запевниться їм державну незалежність, власну армію і монету, коли будеться обходити з ними як із рівними, то не важко буде втягнути їх до федерації з Росією, бо це принесе їм більше економічної користи ніж анґлійська поміч.

Третя ґрупа—це народи пробуджені, котрі одначе не здобули державної незалежности. Тут належать народи український і білоруський. Українське й білоруське питання — це для майбутньої Росії дуже важка й небезпечна спадщина. Та найбільше трудности й небезпеки бачить автор в українській проблємі. Українське питання важне для обох сторін, як для України, так і для Росії, дарма, що Українці вважають його справою, що обходить тільки їх самих.

На протязі 4 століть вихід на південь був головним стремлінням Москви, що душилася в своїх континентальних межах. Будуча Росія без України — це Москва XV. ст. в умовах XX. століття. Без заліза, вугля і при недостачі збіжа Росія мусілаб захоріти й згинути. Тут автор зупиняється в своїх міркуваннях, уважаючи своїм завданням тільки підчеркнути незвичайну вагу, як і неменшу трудність поставленого питання. Для нього одно ясне, а саме те, що Росія без України пропаде. Тому для Росії важно задержати при собі Україну через федерацію. Але як уявляє собі автор „самостійність“ української держави в російській федерації? Чи не пригадувалаб така „самостійність“ нинішньої паперової „самостійности“ У. С. Р. Р.?

Р. Гайдук.

З Великої України.

„Машинізація й електрифікація“.

Комунізуюча „Наша Земля“, що виходить на Закарпаттю розписалася з нагоди 10-ліття рад. влади на Україні про великі „досягнення“ большевиків, особливо в господарській ділянці. В ч. 10. ужгородської „Свободи“ поміщена відповідь на сю большевицьку рекляму. Ось виїмки:

Ви коротко характеризуєте сі досягнення (рад. влади в господарській ділянці) словами: *„машинізація, тракторизація, електрифікація, радіофікація, Дніпрельстан“*. Для більшої ясности, очевидно, требаб описати це так: Поле українського селянина виорано трактором, хліб йому покосила й змолотила машина, сам „товариш“ — селянин, наївшись вечером вареників зі сметаною, ліниво проходжується по світлиці, залитій електричним світлом, і на сон грядущий, замість молитви, слухає по радіо „завѣты Ильича“. Словом, повна раїзація (від слова рай). Все булоб чудесно, колиб не було на світі „реакційної“ статистики. Передомною книжка: Марзеев А. Н. „Жилища и санитарный быт сельского населения Украины“. Книжка видана в 1927 р. в Харкові українською радянською владою, звичайно — російською мовою. Автор обробив матеріял санітарно-демографічного обслідування сільського населення України. Всього було обслідовано 8.177 дворів в 49 округах... Говориться в цій книжці м. ин. і про електрифікацію.: „Освітлюється 54.3% хат каганцями, 15.5% нафтовими лямпами без скла, 29.8% — теж зі склом і 0.4% електричністю“. При такій „електрифікації“ і сам радянський автор не видержує і зазначує: В довоєнный период деревня не знала каганца, как правило, на юге тогдашней России освещалось керосином“. А чи знаєте Ви, п. редакторе, що то є „каганець“? Дозволю собі пояснити: каганець складається з черепяної миски, мотуза, що зветься на Україні „ґнотом“ і смальцю (сала). В миску кладуть смалець, а в смалець мотуз так, щоб кінчик його був зверху й горів. Ставиться ця „машина“ на стіл і... на цілу хату „електрифікує“. Так було колись в часі кріпацтва і є тепер — в часі радіо і комунізму. Є ще на Україні один вид „машинізації“. Ця машинізація торкається земельної справи. Випадає воно так: Зі всього світу їдуть на Україну жиди і за допомогою „робітничо-селянської влади колонізують Херсонщину, Таврію, Крим. А одночасно українські селяне, що не знаходять землі в рідному краю, „машинізують“ за землею аж на Сибір. Про це російські „Известия“ ч. 49. 1927 р. пишуть так: За ближчі 10 год. згідно з розробленим всеросійською нарадою планом, мають виселити з України 890.000 чоловік. А трохи пізніше тіж „Известия“ в ч. 119 сповістили, що з України прийшло на Сибір 18.000...

Католицька преса

її значіння і сучасний стан.

З приводу нової книжки про пресу.

У Франції появилась нова книжка п. з. „Преса“. Автор її о. Bethlehem, доказує, яку величезну силу має часопис:

„У Франції — пише він — 20 міліонів людей читає щодня оден орґан і тих 20,000.000 людей навіть не знають, що той орґан провадить їх. Часопис се дійсний учитель народа. Читач, котрий привикне до часопису, уважає добрим тільки те і вірить тільки в те, що його орґан пише... Але всі часописні кіоски аж кишать від безбожної преси. Коли священик промовляє з проповідниці до соток людей, рівночасно безбожна преса затроює тисячну масу в його парохії. Дуже пізно впала католикам полуда з очей: вони щойно тепер зачинають розуміти, що зі всіх язв, котрі загрожують істнуванню Франції, — безбожна преса найстрашнійша, бо вона становить підставу для всякого зла. Коли католики хочуть, щоб католицизм жив у їх краю, — мусять помочи католицькій пресі жити й розвиватися. Коли та преса сповняє своє післанництво, вона стає жерелом життя і дійсного поступу, вона параліжує напади злої преси та збиває її безбожні софізми. Вона пояснює католикам їх релігію. Вона ставить міцну звязь між ними. Вона розвиває в їх душах католицького духа. Не політична, тільки релігійна справа становить головне огнище боротьби“.

Католицька преса всіх народів Европи живо розглядає тепер появи нових праць про значіння преси. Оден з орґанів пише з того приводу: Перенята фальшивим розумінням т. зв. „поступу“ французька суспільність дозволила на те, що масони сконфіскували католицькій Церкві її майно вартости поверх 500 міліонів доброї валюти. Якби рішаючі в Церкві чинники були в свій час жертвували на католицьку пресу не одну пяту, а одну пятьсотну частинку того майна на скріплення катол. преси, — конфіската всего того майна безбожниками булаб напевно не відбулася і сегодня катол. Церква булаб у Франції далеко могутніша, а з тим булаб здоровіша вся французька нація. А так ізза того, що духовенство занедбало в свій час скріпити катол. пресу, мусіла залити суспільність преса поганська. Наслідком того було ограблення Церкви зі всего її майна та—що ще гірше—ограблення всеї нації з моральної сили. І сегодня перед усею Францією стоїть ділема: боротьба на життя і смерть за поставлення катол. преси, або – розклад і повний занепад нації...

Коли такі наслідки має занедбання у сильних культурою Французів, то щож доперва говорити про наслідки занедбання у нас! Ми знаходимося в тім стані упокоряючого упадку, що поганські орґани видають книжки, в котрих пишуть, що „унія — се зрада“, але рівночасно ті самі орґани й заняті при них політики хочуть диктувати католицькій орґанізації, що їй вільно робити і чого не вільно! Знаходимося в стані такого приниження, що люде з поганською психікою мають відвагу публично писати, говорити й рішати про світогляд католицизму та поборювати католицьку пресу під найріжнішими претекстами.

Щоб вийти з того гробу упадку й упокорення, на те треба трівких зусиль більшости нашого духовного стану й значної частини світських людей. Зусиль і жертв!

А. Ч.

Д-р Г. Брухнальський

стоматольог-дентист,

ординує в хоробах ями устної і зубів.

179 Для незаможних пільги. 3—5

Львів, Галицька ч. 19., II. пов.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА

„ОТКУДУ ЄСТЬ ПОШЛА РУСКАЯ ЗЕМЛЯ“?

Нова теорія.

Отсе питання, що його 800 літ тому поставив староукраїнський літописець Нестор на чолі свого літопису, актуальне по нинішній день. Свідчить про се нова теорія про початки Руси-України, що в останніх часах виринула в науці. Виступив з нею поважний учений Українець проф. Володимир **Пархоменко** у праці п. з. У истоков русской государственности (VIII—XI вв.) (Ленінград, 1924), що є завершенням цілої низки його розвідок, друкованих перед тим у виданнях російської Академії Наук у Ленінграді, а її дальшим розробленням є його розвідки, що появилися ще пізнійше на Україні і закордоном: у виданнях Української Академії Наук у Київі і в пражській „Slavi-I“.

Щож се за теорія: в чім її суть, на чім опирається вона? У найзагальнійшім нарисі теорія проф. Пархоменка виглядає так:

В VIII-ім і в IX-ім вв. Східні Славяне творили 3 окремі ґрупи племен.

Перша ґрупа — **північно-західна.** До неї належали Словіни і Кривичі. Вона жила в районі Новгороду і підлягала Варягам, яким платила данину.

Друга ґрупа — **південно-східна.** До неї належали Поляне, Сіверяне, Вятичі і Радимичі. Вона жила під Кавказом і підлягала Хазарам, яким так само платила данину. З упадком хазарської держави в IX ст. ґрупа та створила свій самостійний центр, яким став Тмуторокань над Азовським морем. Вона й була тою Русю, яка в IX-ім і в 1-ій пол. X-ого вв. стала голосною своїми нападами на Чорне і Каспійське Моря та спопуляризувала імя „Русь“. Під культурним оглядом вона стояла під впливами Хазар й Азії.

Вкінці третя ґрупа — **південно-західна.** До неї належали Деревляне, Уличі, Тиверці й ин. Вона жила над Дніпром і не підлягала нікому. Вона поклала отже перші засновки державности Сх. Славян. Центрами її були найперш кріпость Пересічен на долішнім Дніпрі (на території Уличів), а відтак Іскоростень (дальше на північ, на території Деревлян). Вона була найкультурнійшою, бо стояла у культурно-економічних звязках з дунайською Болгарією, з північно-чорноморськими грецькими кольоніями та з самою Византією. Також була під впливом Заходу.

Отсі 3 ґрупи східно-славянських племен були зовсім відокремлені від себе: ґеоґрафічно, економічно, політично і культурно. За те у своїм нутрі кожда з тих ґруп творила тісніші політично-економічні союзи й мала свої характеристичні риси. До найбільш характеристичних рис, що ними згадані ґрупи відріжняються між собою належать: антропольоґічна будова, мова і вдача.

Чим ріжняться між собою обі південні ґрупи? Коли південно-західні племена під антропольоґічним оглядом є середнього росту, то південно-східні — високого. Коли південно-західні племена під оглядом мови належать до язикової ґрупи чисто української то південно-східні до ґрупи, з якої витворилася мова московська. Коли південно-західні племена, живучи на чорноземній лісово-рільничій території, підставою для свого істнування зробили рільництво а тим самим стали осілими, мирними і культурними племенами, то південно-східні племена, живучи з кочовиками і степом та близько моря, набрали нахилу до скотарства і воєнно-торговельного мореплавства, стали воївничі, схильні до переселень і нападів.

Як відомо, в IX ст. мали місце на Україні мандрівки кількох кочових племен: найперш Угрів, відтак Печенігів й ин. Отсі мандрівки мали дуже поважні наслідки для південно-східних і південно-західних племен сх. Славян. Вони змінили їх дотеперішні місця поселення. Під їх напором південно-східні племена пересунулися з під Кавказу і з над Азовського Моря на північ і на захід: в басен Дону і вище та до Дніпра. На північ пішли Сіверяне, Вятичі та Радимичі, з яких два останні племена стали основою московського народу; на захід — Поляне.

Прийшовши над Дніпро, Поляне зустрінулися тут з племенами південно-західними: Деревлянами й Уличами. і перші сторінки нашого найстаршого літопису повні описів впертих боїв прибулих з над Азовського Моря Полян з автохтонними над Дніпром Уличами і Деревлянами. Се йшла завзята боротьба за землі над Дніпром. Боротьба ся покінчилася побідою Полян, що заняли землі Уличів і Деревлян, а їх самих витиснули на захід — на Волинь і Поділля та над Дністер у напрямі Галичини.

Перемігши Уличів і Деревлян, знищивши найстарші суто українські завязки державности над Дніпром та відкинувши дотеперішних господарів сих земель на захід, Поляне поклали основи під нову державність над Дніпром у виді Київської Держави та обєднали в ній усіх Східних Славян. Вони принесли з Хазарського Приазовя і саму назву Русь а також хазарський титул „Каган“ або „Хакан“ київським князям кін. X. — пол. XI вв.: Володимирови Святому та Ярославови Мудрому. Осівши на Україні, вони очевидно засиміловалися і стали племенем українським.

Резюмуючи сказане вище, суть виводів проф. Пархоменка можна зібрати в таких головних точках:

1) **Найстарше** і **чисто українське** населення України се населення нинішньої Західньої України: **Волині** і **Галичини.** Воно давнійше жило над Дніпром і перше серед східних Славян створило там незалежну державну орґанізацію. Від перших початків свого істнування воно стояло у звязках і під впливами культурного Півдня і Заходу Европи.

2) Предки населення нинішньої Наддніпрянщини прибули туди з під Кавказу з над Азовського Моря. Вони виперли з над Дніпра автохтонне населення, що жило там до того часу, на Захід, та самі осіли над Дніпром. Племінно належали вони до тої східно-славянської ґрупи, з якої пізнійше витворився московський нарід. Над Дніпром створили вони нову державну орґанізацію з осередком у Київі, в якій обєднали всі східно-славянські (українські, білоруські і московські) племена.

3) До часу свого переселення на Україну над Дніпро, вони були в залежности від Хазар, та разом з предками Москалів творили т. зв. Тмутороканську Русь. Та Русь своїми нападами на сусідні землі і моря перша спопуляризувала імя „Русь“. Вона стояла під культурними впливами Хазар й Азії.

Така теорія проф. В. Пархоменка.

На чім він опирає свої виводи?

Передовсім на даних Початкового літопису, який використовує основно, підмічуючи богато такого, чого не замітили досі инші. А далі на: археольоґії, антропольоґії, фільольоґії та сучасних чужих (арабських та візантійських) письменниках.

У висліді проф. В. Пархоменко дав про початки Руси-України теорію, яка може нам подобатися або не подобатися, але якій не можна не признати наукового характеру і цікавости.

Побажатиб, щоб на теорію проф. В. Пархоменка звернули увагу инші наші історики та забрали у сій справі голос.

Ів. Кревецький.

Чужі про Україну.

В „Записках Українського Наукового Інститута в Берліні“, яких I. том недавно появився, маємо інтересну статтю **проф. Дм. Дорошенка** „Україна та її історія в світлі західньо-европейської літератури XVIII і першої полов. XIX в.“ Автор збирає тут всі важнійші видання з того часу — німецькі, французькі, анґлійські і инші, в яких є якінебудь звістки про Україну. Перше зацікавлення Україною почалося від повстання Богдана Хмельницького, що потрясло східньою Европою і викликало сильний відгомін на заході. Появляється тоді знаменитий „Опис України“ Бопляна, „Історія козацької війни“ Шевалє, „Правдивий початок повстання козаків проти Польщі“ Лінажа, „Історія громадянських воєн у Польщі“ Віміни і богато менших брошур і реляцій. Ще більший інтерес проявила Европа до повстання Мазепи. У великій політичній літературі XVIII в. Україна займає визначне місце, згадати тільки твори Пуфендорфа, Вебера, Манштайна і ин. При кінці XVIII в. і з початком XIX в. починається наукове досліджуванне України, а через українські землі переїздить ряд учених і туристів, що публікують описи своїх подорожий (Ґмелін, Меллер, Гаммард з XVIII в., Клерк, Коль, Боденштедт і ин. з поч. XIX в.); тоді починаються й наукові історії України, написані чужинцями, як Шерер, Енґель, Лєсюр. Проф. Д. Дорошенко обговорює не тільки ті основні праці, але й згадує масу малих брошур і мемуарів, так що його праця має значіння як першорядний бібліоґрафічний показчик для всіх, що слідять за звязками України з західньою Европою.

В сих працях учених ріжних часів і народів знаходимо нераз привабні характеристики України й Українців. „Українці є в богослуженню побожні, чисті, з кождим ввічливі, схильні до танців, але також до піятики. Люблять чистоту і тому навіть у найгірших хатинах є далеко краще, як в московських. В їдженню вони делікатнійші. (Ґмелін). „Замітне се, що серед того народа(який ми вважаємо варварським і охочим до розбоїв) можна подорожувати з далекою більшою безпечністю, як з найкультурнійших держав“. (Безіменний подорожний 1780 р.). „Українська історія має богато подібного до старинної: тут як і там стрічаємо громадянство, що визначалося воєнним духом, якого піддержували постійні установи. Як Спартанці виховані, як Римляне озброєні, — громадяне козацької републики не добували чужих країв, але боронили хоробро й завзято своїх святинь і домашніх огнищ; вони воліли переносити всі невигоди непевного стояння, як жити спокійно в неволі. З їх історії бачимо, як батьки синам передавали немов заповіт горде почування незалежности і з кличем: „побідити або умерти“ залишали як одиноку спадщину — шаблю“. (Шерер). „Україна стане новою Грецією: гарне небо сього народа, його весела вдача, музикальна природа, родюча країна і т. д. проявляться колись, — з богатьох малих, диких племен, як се колись і Греки були, повстане здисциплінована нація, — її межі будуть протягатися до Чорного Моря і звідтам у світ“... (Й. Ґ. Гердер 1769 р.).

І. К—ч.

ВИСТАВА РИСУНКІВ А. ДІРЕРА У ЛЬВОВІ.

Дня 6. квітня 1928 р. минуло 400 літ від смерти знаменитого німецького ґрафіка Альбрехта Дірера (Dürer). З тої нагоди Музей кн. Любомірських у Львові відкрив цікаву виставу *оригінальних* рисунків Дірера, що зберігаються у згаданім музею. Збірка виставлених рисунків Дірера складається з 26 картонів, дуже добре збережених, що походять з рр. від 1493 до ок. 1518.

КА — МИСТЕЦТВО

Про назву „Біла Русь“.

Був час, коли в науці велася дискусія про те, звідки пішла назва „Червона Русь“. Одні виводили її від червоної краски одіжи, що її мало носити колись населення „Червоної Руси“, другі від червця, яким згадане населення красило матерії і т. п. Нині наука установила, що назва ся походить від городу Червеня, якого імя було перенесене на сусідні з ним городи, положені над південним Бугом (літописні „грады червеньскыя“), а відтак — на цілий край.

Подібна дискусія йде в науці про назву „Біла Русь“. Ще Герберштайн виводив її від великої скількости снігу, що падав у ній. Драгоманів і Потебня думали, що „біла“ Русь значило „вільна, свобідна“ Русь Західна у противенстві до поневоленої Татарами Руси Московської. Та найбільш популярне було і є пояснення, що назва та пішла від зовнішного вигляду населення краю: білорусини — бльондини і люблять білий одяг.

В найновійшім випуску поважного пражського наукового часопису, присвяченого славянознавству, п. з. **Slavia,** питання се підняв свіжо проф. Г. Ілінський з Казані. Виходячи від виводу Червоної Руси від міста Червені і червенських городів, звертає він увагу, що подібний процес перенесення назви з одного городу на сусідні згл. на цілий край мав місце і на Білій Руси. Город той — се Бєльск, пов. місто б. Гродненської губ., над ріками Белянка і Бела, допливами Нарви, від яких, без сумніву, місто одержало назву. Крім того Бєльск з трьох сторін, від півночи, сходу і півдня, окружений місцевостями, в назвах яких лежить слово бєлий. Се: м. Бєлосток над р. Белою, м. Бєла над р. Крзна і с. Бєловеж над р. Наревкою, в околицях якого находиться славна Бєловежська пуща. Всі ті місцевости і ріки находяться в области середного або північного бігу р. Буга. Від них і пішла назва Біла Русь. (Г. Ильинский: К вопросу о происхождении названия „Бєлая Русь“ — „Slavia“, 1927, VI, 2-3).

НОВІ ОБРАЗИ ІВАНА ТРУША.

Від часу до часу гуртки артистів-малярів уладжують у Львові збірні вистави своїх творів. На одній з таких вистав, відкритій недавно, виступив між ин. також відомий український артист-маляр п. Іван Труш. От що пише про нього з тої нагоди мистецький рецензент урядової Gazet-и Lwowsk-ої (ч. 75 з 30. III. б. р.): „Твори п. Івана Труша свідчать не тільки про великий і богатий талан того артиста, але також і про велику мистецьку культуру та про глибоке відчуття природи, що її артист знає і представляє з незвичайною фінезією. Твори п. Івана Труша не є тільки побіжними імпресіями з природи. Навпаки. В такій напр. „Ґірлянді“ можна подивляти предивну композицію образу як під оглядом рисунку так і кольориту; „Весна“ — просто досконала веденням лінії й оперуванням акордами зелені; блеск сонця на білих квітах („В огороді п. П.“) і гра світла на білій стіні („Пеляргонії“ I) мальовані неначе з віртуозівською бравурою, подібно як величава натуралістична студія „По дощи“. Під оглядом глибини вислову й відчуття велике враження робить студія „Перед сумерком“ з самотно палаючим квітом дивини серед густіючих сумерків вечеру і „Самотні“ II — образ зрештою під оглядом малярським з усіх боків цінний як добра композиція рисункова і кольористична“.

БІБЛІОҐРАФІЯ.

EX ORIENTE. Religiöse und philosophische Probleme des Ostens und des Westens. Beiträge orthodoxer, unierter und katholischer Schriftsteller in russischer, französischer und deutscher Sprache, herausgegeben von Prof. Dr. theol. Ludwig Berg. Mainz-Wiesbaden, 1927.

Обємиста книга (427 стор. вел. 8°), видана о. Бергом з комітету опіки над російськими еміґрантами в Берліні, присвячена ідеї (підкреслюємо: **ідеї,** не практиці) обєднання Церков, ділиться на чотири відділи: загальний, історичний, догматичний і бібліоґрафічний. Перший обіймає статті 10 авторів, між ними двох українських католиків: Преосв. митрополита **А. Шептицького** (про російський католицький екзархат, утворений при помочи Автора в 1917 — по російськи і німецьки) і **о. Т. Галущинського** ЧСВВ (про сучасний стан української католицької Церкви, з особливою увагою на т. зв. обрядовий уніятизм і справу целібату — по німецьки). З инших авторів окремо зазначуємо: **о. Л. Берга** (психольоґія католицьких Росіян — інтересне і для нас) та **о. Л. Бодуена** (про поїздку до Почаєва — по французьки). Окрім того належать сюди три поезії.

Другий, історичний відділ — найбільший і науково найцінніший. З поміж 14 авторів лише один Українець, **В. Залозецький,** пише про колишню церкву св. Пантелеймона в Галичи (за Й. Пеленським — по німецьки). В обсяг української історії входять більше або менше: **о. Берга** короткий огляд уніонних змагань (по французьки); **о. Я. Воронецького** про Григорія VII і Русь (в дійсности про звісні мініятури з Чівідале з іменем кн. Ярополка); проф. барона **М. Таубе** про Рим і Русь в домонгольській добі (по російськи і німецьки); про сю цінну працю окремо; **о. Й. Умінського** про русько-римські взаємини в XIII-ім в. (по російськи і німецьки); се два короткі уривки з його польської праці про Іннокентія IV і Татар доторкають ліонського собору 1245 і переговорів з Данилом; **В. Строева** про культурні заслуги католицького і православного духовенства в Росії поминає чомусь цілком Українців.

З доґматичного відділу важніші: **о. А. Буковського** про російсько-православну теорію первородного гріха; **о. Тишкевича** про теорію примату св. Єфрема, та **К. Любека** про жонате духовенство у грецькій Церкві. — Книжка прикрашена 7 ілюстраціями

С. Т.

ЧЕРНИГІВ І ПІВНІЧНЕ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ. Огляди, розвідки, матеріяли під редакцією акад. Мих. Грушевського. Українська Академія Наук, Історична Секція. Київ 1928, ст. XII. і 531.

При Українській Академії Наук є кілька т. зв. районних комісій, що розроблюють історію ріжних частин української землі. Одна з тих комісій, для Лівобережжа, видала збірник під поданим вище заголовком.

Входять туди статті: про передісторичну природу Чернигівщини (акад. Тутківського), про доісторичні знахідки і культуру (акад. М. Грушевського і ин.). про старі українські емалі (М. Макаренка), про становище Сіверської землі в княжні часи (акад. М. Грушевського), цілий ряд статтей про Чернигів і його церкви, матеріяли до инших міст Чернигівщини, діялектичні межі і правне положення Чернигівщини за польських часів (акад. М. Василенка), нумізматичні знахідки, датовані срібні вироби XVII в., Мазепин будинок в Чернигові (Ф. Ернста) селянські втечі кін. XVIII ст., про театр в Чернигівщині від 1750 р., недільні школи 1860 р., матеріяли до історії преси і громадського життя новійших часів. Саме перечислення статей займає богато місця — подаємо тут тільки важнійші теми і найвизначнійші імена.

Чернигівський збірник є важним вкладом до пізнання минулого Сіверської землі, особливо в найдавнійші часи. Найбільшу увагу звертають праці про церковну архітектуру — ніде на Україні не заховалося так богато церков з княжих часів з цінними різьбами і малюнками. Акад. М. Грушевський підносить значіння Чернигівщини як країни, що не підлягала великим забуренням і консервувала давні памятки і старі форми життя: „Тут поховані секрети України“... Чернигівський збірник є гарним доказом, як широко розвинулося на Придніпрянщині краєзнавство і районні досліди.

І. Кр—ч.

ACTA OFFICII CONSISTORIALIS LEOPOLIENSIS ANTIQUISSIMA. Edidit Guilelmus Rolny. Volumen I. continet acta annorum 1482—1489. (Zabytki dziejowe. Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego we Lwowie. Tom II.) Leopoli, 1927. Ст. XI+673+(1). В. 8°.

Книжка, що її заголовок поданий вище, містить збірку найдавнійших актів духовного суду при латинській консисторії у Львові з 2-ої половини XV. ст. Се протоколи розправ перед консисторським судом передовсім у справах церковних. Та досить часто подибуємо в них і справи світські.

Акти ті дуже важний матеріял передовсім до пізнання права на нашій землі в тих часах. Та вони дають чимало матеріялу також до пізнання тогочасного стану морального і матеріяльного мешканців нашої землі. Ми знаходимо в них ряд цікавих вісток передовсім про латинське духовенство на нашій землі, про відносини між ним і світськими людьми, між шляхтою і міщанами та селянами, богато подробиць, що кидають світло на тодішні обичаї, культуру, справи господарські, торговельні і т. д. Словом: зі згаданих актів можемо пізнати людей, побачити їх такими, якими вони були в щоденнім життю на тлі найблищого окруження. Зокрема в актах тих є чимало матеріялу також до історії поодиноких місцевостей та поодиноких родів (родин) нашої землі - від Перемишля аж по Камянець. Бо духовний суд при лат. консисторії у Львові обіймав крім львівської лат. дієцезії, як друга інстанція ще лат. дієцезії перемиську і камянецьку.

Користання з книжки улекшують докладні покажчики осіб, місцевостей і річей.

Занотовуючи отсе цінне видання, не можна не висловити при тім бажання, щоб як найскорше подумали і в нас про видання давних, найважнійших бодай, актів наших гр.-к. консисторських архівів у Львові і в Перемишлі

К-й-

Dr. Ivan Krypiakevyc. L'ÉTAT ACTUEL DE L' HISTORIOGRAPHIE UKRAINIENNE. (1928.) Ст 109—114. В. 8°.

Се реферат, що його автор читав м. року на зїзді істориків Сх. Европи у Варшаві. В рефераті йде мова про сучасний стан української історіоґрафії на всіх українських землях: у Галичині, на В. Україні, на Закарпаттю, а також на еміґрації. Отже: про наукові установи, що займаються історією, про історичні видавництва, про істориків і напрями в історіоґрафії і т. д. Реферат короткий але дуже змістовний і плястичний. Він дає вірний і повний погляд на сучасну нашу історіоґрафію. К.

ОГЛЯД ЧАСОПИСІВ.

„LE PETIT JOURNAL“ порушив справу відношення Церкви до держави з приводу промови св. Отця, переповідженої на 1 ст. сього числа. Непорозуміння в тім, що фашистівська влада в Італії заборонила всякі нефащистівські товариства, котрі мають завдання виховання молоді, не торкаючи релігійного виховання в школі. Часопис пригадує подібне непорозуміння між Ап. Столицею й французькими націоналістами. „Ані французькі націоналісти ані італійські не хочуть уступити супроти одностайної науки Церкви, котра узасаднює осудження одних і других... Католицька Церква осуджує переборщення націоналізму скрізь, де вони виступають.. Вона домагається, щоб її вірні були передовсім християни, а щойно відтак слуги своєї політичної партії. На зовні Церква миротворча: бажає поєднання і співпраці народів тим більше, що їх ненависне суперництво веде до війни та руїни. Внутрі вона признає права держави й лишає Кесарю, що Кесарове, але вона не хоче признавати монополю держави, не хоче кланятися державному ідолови. Тож льоґічно вона осуджує всяку доктрину, всяку політичну орґанізацію, котра ставить мниме добро „народу“ понад моральний закон і обожає державу...“

Париське „ВОЗРОЖДЕНІЕ“ ч. 1002 (!) помістило цікаву й для нас допись з Праги. Іменно прив. доцент рос. унів. в Празі І. Панас виголосив відчит доказуючи, що рос. Академія Наук ніякої „записки“ про окремішність української мови не видала! Себто, що нема ніякої окремої української мови, лише „малороссійское нарѣчіе“. Прелеґент згадав за важкі переслідування української преси в XIX. в. (навіть евангелію не дозволяли видати українською мовою). В 1904 р. рада міністрів рішила знести обмеження, засягнувши вперід гадки Академії Наук. Утворено осібну комісію (Корш голова, Шахматов секретар). Корш оказався „ярымъ украинофиломъ“, комісія працювала під впливом револ. кличів, українські сепаратисти „оказывали“ на комісію „рѣшительное давленіе“. І так вийшов той ославлений документ, який „сепаратисти“ зуміли використати для своїх політичних цілей... Але його не затвердила Академія ані на повнім засіданню, ані на засіданню її поодиноких секцій. Соболевський, Ламанський, Яґіч, Корський, Шахматов (що належали до комісії), а відтак Нідерле (чеський славіст) зазначили нераз в своїх творах, що українська мова, це рос. діялект! — Відтак згадує, що підставою рос. літератури це в першій мірі південні, голозно київські елементи, а відтак вже північні. Гоголь і Короленко писали по російськи, навіть Шевченко писав свій дневник по російськи. „Писав, але відтак кинув“, — відрубав з місця один з Українців, яких було там чимало.

Відчит доповнили цінними замітками проф. М. Шахматов, І. Яворський і Н. Могилянський. Якийсь студ. Багаєв кликнув на кінець: „Очень странное дѣло! Когда Россія была сильна, всѣ хотѣли быть русскими, а теперь, русскихъ не стало“!

З цілої статті пробивається прямо ненависть до всього, що українське („українські самостійники сепаратисти“). Але можна потішитися разом з автором пражської дописи, що „старатися переконати українських самостійників, це справа“ зовсім „безнадійна і безкорисна“. (і. л.)

КАНАДІЙСЬКІЙ УКРАЇНЕЦЬ пише п. заг.: **„Ґазети — асекураційними аґенціями“:**

В Злуч. Держ вах і Канаді головно між чужинцями цебто між людьми які приїхали як іміґранти з европейських країв поширені брацькі запомогові орга ізації які кромі обезпечення на случай смерти і запомоги на случай хороби, дають ще своїм членам раз, три рази а то й шість разів в тиждень ґазету. В Англії справа мається на відворот. Найбільші англійські ґазети дають своїм постійним читачам обезпечення від припадку. Коли чоловіка потовче автомобіль на вулиці, або коли в залізничій катастрофі йому поломить кости, перше питання ратункової стації буде: „Яку ґазету Ви читаєте?“ І так читач ґазети „Дейлі Експрес“ на случай припадку в автомобілю дістане на протязі 6 неділь по 15 долярів тижневої запомоги. Коли читач сеї самої ґазети або „Дейлі Мейл“ згинувби в залізничій катастрофі, то його родина дістане 50.000 долярів посмертного. Ґазети „Дейлі Нюс“ і „Вестмінстер Ґазет“ платять в такім случаю лише 5.000 долярів. Тепер згадана вище ґазета „Дейлі Експрес“ поширила обезпечення до того, що зобовязалася виплатити 100 фунтів стерлінґів (500), по кожнім своїм читачеві, що згинувби виконуючи свою працю, без огляду на це, чи ця праця менше або більше безпечна. Тим способом ця ґазета дістала тисячі читачів між вуглекопами, моряками і иншими робітниками, зайнятими в небезпечних індустріях і професіях. Її одначе перевищив часопис „Дейлі Мейл“, який оголосив, що платить таку саму суму за всякий припадок, при праці чи поза нею.

Деякі англійські суспільні письменники кажуть, що цей спосіб обезпечення, попри поширення згаданої ґазети, має теж велике значіння як соціяльний чинник і що кромі збільшення циркуляц і ґазети, теж причиняється до загального добробуту краю.

Українська еміґрація в Гамбурґу.

(Допис).

В Гамбурґу живе під цю пору коло 90 душ української еміґрації, котра ґрупується в „Клюбі Україна“ і в товаристві „Україна“.

Перед трьома роками за ініціятивою пп. Бучинського, Богатюка, Королева, Кравса, Тобіяша, Стирби та инших, основано „Клюб Україна“, який обєднював цілу українську кольонію. З часом, з лона Клюбу повстало нове товариство — „Україна“. — „Клюб Україна“ завдяки рухливости голови п. Бучинського і секретаря п. Тобіяша, грає в життю нашої еміґрації в Гамбурґу значну ролю. Голова Клюбу докладає всіх зусиль, щоби всю українську кольонію в Гамбурґу і в околици обєднати в Клюбі. В тім напрямі помагає йому живо пан Білопольський. В послідним часі прийшло між обома товариствами до порозуміння і співпраці, бо гамбурська еміґрація зрозуміла, що в єдности сила і що громада великий чоловік. Є надія, що життя гамбурської кольонії від тепер попливе зединеним руслом.

Як довідуємося з „Гамбурґер Фремденблятт-у“ і з „Гамбурґер Анцайґера“ з ініціятиви Клюбу дня 11. марта берлінський український душпастир відслужив для української гр. кат. еміґрації в Гамбурґу Службу Божу. Каплиця на Шмілінскштрассе ч. 14 була вщерть наповнена.

(Від Редакції: Кожда така вістка, що наші еміґранти на чужині гуртуються, викликає в краю радість і дає добрий приклад. Длятого вказаним булоб, повідомляти нашу суспільність у краю про всі такі відрадні події як у Гамбурґу).

Наша суспільність скоро може діждатися українського католицького дневника, коли священики і поважні міряне не одинцем, але зорґанізованим способом заявлять у ліпших фірмах всіх галицьких міст, що будуть дальше постійно в них купувати, коли ті будуть давати свої постійні річні анонси до „Нової Зорі“. Тоді наш орган буде поставлений на европейську, столичну стопу і передплата його може бути дуже низька. До сего треба тільки Вашої ініціятиви й постанови: не змагати до сього одинцем, тільки ґрупами, але змагати витревало.

Політичний огляд.

(Весна без военних злярмів.— За кулісами міжнародної політики. — Заходи коло зближення Франції і Німеччини, Німеччини і Польщі. — Італія шукає аліянтів. — Гостина царя у царевбийців. — Українські святочні побажання).

Львів, 10-го квітня 1928.

Довга і тяжка була сьогорічна зима: хвилями здавалося, що й кінця її не буде. Та ось вже три тижні минає, як ми у календарній весні; мається навіть враження, що вже й дійсна весна — з зеленю, квітками і птичим щебетом (бузьки, кажуть, вже є!) прокидається... мається враження, одначе таки не хочеться вірити. Зокрема журналіст, що має сумнівну приємність толкувати читачам знаки на мапі „стану політичної погоди“, почувається ніяково. Якто? Вже весна, а ми в сім році не чули **ні одного военного алярму?** Та-ж то певніший знак недалекої весни, ніж констеляція „барана“ в соняшнім зодіяку, ніж календарі усіх стилів і обрядів, ніж усі бузьки і ластівки! Тимчасом усю зиму ні разу ми не чули: Чекайте, як тілько сніг з поля, армія в поле! Сеї зими — мимо невдачі женевської конференції для роззброєння — ніхто нічого, так що починаєш боятися, чи сим разом дійсно що не скоїться...

Та жарт на бік. Мир без опозиції царює (переконані републиканці дарують за се слово) у цілому політичному світі (Китай сюди не рахується). При всім тім загальнім спокою дипльомати працюють дуже пильно у всіх напрямах, спільних і суперечних. Мається враження, що за **кулісами міжнародної політики** доконується якась зміна сценарія, пересувка становищ і сил. Чи можна зоріентуватися, де бігуни в тих змаганнях? Наперед треба памятати, що про політичний систем Европи і світа рішають тілько великі могутности. Всі инші країни можуть грати ролі британів і цуциків, наймитів і провокаторів, одначе вони самі, без участи великих держав, сього політичного систему зрушити та прим. викликати війну не можуть. Тому-то число тих міжнародних питань, що навколо них крутиться міжнародне політичне життя, дуже обмежене. Коли не помиляємося, в данім моменті все обертається коло: 1) знаного нам уже британсько-совітського антаґонізму, 2) нової французько-італійської підзорливости.

Анґлія, як звичайно, працює тихо, консеквентно і терпеливо чекає. Найважніша і найтрудніша задача її дипльоматії — **зблизити Францію до Німеччини** й одночасно **Німеччину до Польщі** — йде пиняво, одначе можна сказати — таки поступає наперед; до завершення, очевидно, ще далеко. Богато надій покладається присім на нові вибори у Франції і Німеччині. Якщо в них будуть побиті крайні елементи — націоналістичні на правім, а комуністичні на лівім боці — то спираючися на середні партії оба уряди могли-б дійти до тіснішого зближення. Те саме у відношенню Німеччини і Польщі. В сій останній така передумова вже доконалася: найбільше ґерманофобні елементи програли вже виборчу кампанію. Одначе, чи й тепер Польща здобудеться на такі уступки для Німеччини, щоб ера приязних взаємин між обома державами могла початися?

У сій акції в напрямі французько-німецького зближення діяльні не самі тілько британські впливи. І в самій Франції отся свідомість потреби поліпшити взаємини з Німеччиною стає щораз живіша. Там щораз більше бентежаться італійською політикою, що може — звичайно як диктатура — закінчитися якимсь фаєрверком. Італія, очевидно, теж не дармує. Не можучи рахувати на Німеччину (Південний Тироль!), **шукає тіснішых звязків** з Угорщиною, Туреччиною, а в останніх часах і з Польщею. Характеристичне присім, що Італія в першу чергу зближається до країн, де в сій або тій формі диктаторський панує режим. Значило-б се, що головні мотиви її гри лежать у сфері внутрішньої політики: обезпечення фашистського систему шляхом міжнародної солідарности подібних урядів. Тому-то отся задумана і вже частинно зложена коаліція при Італії сама собою не суперечна з тою коаліцією, до якої змагає В. Британія — проти Совітів.

Відтягнення Німеччини від союза в СССР довело-б до повного осамотнення большевиків. Навіть афґаністанський цар-деспот **Аман-Улла,** що вибирається саме в гостину до московських царевбийців, не дав-би рекомпензати за втрату Німеччини. Та хто знає, чи треба буде чекати розриву між Берліном і Москвою. Внутрішній стан червоного царства тепер такий, що кождого часу можуть там статися події світового значіння. Весь світ чує, що наближається криза...

Ми, Українці, чи маємо сьогодні, при свяченім яйці, **бажати собі приспішення** сього процесу? І хоч ніхто не стане підозрівати нас у большевицьких симпатіях, то — правду сказати — годі нам сказати „так“. Чому? Бо ми не бачимо ніде тої породи земляків, яка булаб кваліфікована перебрати спадщину по большевиках на Україні. Сумніваємося у державоспосібність і тих протибольшевицьких елементів, що там раз-у-раз стають жертвою безоглядного террору. Колись ми вірили, що по сім боці кордону, зокрема в Галичині, в її автономно-державних установах, утворяться і виростуть відповідні кадри відповідних. кваліфікованих і практично рутинованих організаторів державного апарату і надійних робітників у всіх галузях публичного життя... Та сьогодні — де ті будівничі? Тому, лишім святочні побажання на тему нещасної Наддніпрянщини. Нехай діється воля Провидіння!... Радше побажати-б дечого нам самим...

ЖИТТЯ СВЯТИХ

КИРИЛА І МЕТОДІЯ

Ціна тільки 80 сот., з почтовою порученою пересилкою 1 зол. 30 сот.

Замовляйте на адресу:

АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ“

Львів, вул. Сапіги, ч. 26.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ.

Іменования в Перемиській Епархії. Святійший Отець заіменував крил. о. д-ра Василя Пинила Апостольським Протонотарем **ad instar participantium** і о. крил. Володимира Ґмитрасевича, катедр. пароха Домовим Пралатом Його Святости. — Впр. о. д-р Пинило родж. 1878 р., свячений в 1902 р., докторат одержав 1906 р., від 1919 р. крилошанин перемиської Капітули, від 1926 р. ректор Дух. Семинарії. Відомий як працьовитий і ревний священик і помічник в працях Еп. Ординаріяту ще за часів бл. п. Епископа Чеховича. Впр. о. Ґмитрасевич родж. в 1883 р., свячений 1912 р., від 1925 р. крилошанин — давнійше катедральний проповідник і катехит в Перемишлі і поза ним. Ревний і працьовитий священик, вмілий і серіозний референт маєткових справ. Оба оо. Крилошане поставлені в своїх гідностях 7. IV. — на Благовіщення в катедр. церкві в Перемишлі, в 9. год. через Преосв. Йосафата при співі семинарицького хору і численних вірних. Новоіменованим Достойникам Кат. Церкви желає українська суспільність успішної праці на полі церковнім і народнім. На многая літа!

У великопістних реколекціях для студенства, котрі з рамени УХСО давав в Семинар. церкві о. д-р Т. Галущинський ЧСВВ, взяло участь поверх 100 студентів Високих Шкіл.

Григоріянський університет в Римі. (і. л.) Всіх слухачів есть ц. р. **1461** (маґістерія богословії 24, фільософії 10, богословія 86, кан. право 84, фільософія 477). Заступлені там 46 монаших Чинів і 21 римських колеґій (семінарій). Походять зі слідуючих 42 держав: Франція 209, Італія 199, Анґлія 135, Еспанія 129, Мехіко 121, Німеччина 101, Польща 64, Бразилія 48, Сп. Держави 46, Бельґія, Ірляндія по 38, Канада 35, Портуґалія 32, Австрія 28, Голяндія 23, Арґентина 21, Мадярщина 20, Швайцарія 19, Югославія 18, Уруґвай 17, Венезуеля, Чехословаччина по 15, Колюмбія 11, Мальта 10, Чіле 9, Австралія 8, С. Домінґо, Куба і С. Сальвадор по 5, Індії, Нікараґва, Румунія, Філіпіни по 4, Еквадор, Литва, Люксембурґ і Параґвай по 3, Болівія, Костарика й Перу по 2, Персія 1.

Професорів (Т. І.) єсть 41. Ректором єсть о. Йосиф Джанфранческі, президент Папської Академії Наук.

З Українців студіюють на Григор. Унів, 3 світських священиків і 6 Василіян. — (На основі звіту унів).

Церква і робітники. (КАП.) Кардинал Мунделейн, архиепископ Шікаґа відбув недавно поїздку по Канаді і в Монтреалю промовляв до тисячів робітників, що зорґанізовані в катол. професійних спілках. М. и. сказав кардинал, що сила й успіхи Церкви все спиралися на трудячих верствах населення. Церква стояла і стоїть на робітничих масах.

Катол. кінематографічний конґрес відбудеться — як повідомляє „КАП.“ — в Ґазі, 23—25 цвітня ц. р. Сей конґрес проходитиме під протекторатом Міжнародньої Унії Жіночих Стоваришень і участь в ньому візьмуть делеґати від 12 народів.

Медицина й релігія. (КАП) 83 найвизначніших німецьких психіятрів і неврольоґів вислало до Райхстаґу, де ведеться боротьба за тип державної школи між віруючими й атеістами, декларацію такого змісту: „В нинішних часах злощасної боротьби політичних партій за німецьку школу й молодь нападається в непочитальній глупоті також і на християнство. Ми підписані психіятри й неврольоґи, обсервуючи щоденно найглибші тайни людських душ — остерігаємо голосно й поважно перед підкопуванням хочби найменшим християнської віри в серцях нашої молоді. Віра, це одиноке пристановище наше особливо в нинішних бурливих часах. Християнська релігія є й завсіди остане фільософією, психольоґією й етикою соціяльного життя“.

Католицькі студенти в Еспанії. (КАП.) Всі катол. студентські товариства в Еспанії сцентралізовані в одній орґанізації „Хунта майор“, з екзекутивою в Мадриті. Зїзд сеї орґанізації, що є рівночасно конґресом всего катол. студентства, звернувся до уряду з просьбою, щоби професорам університету підвищено платні. Рівночасно домагався признання автономії університетам.

БОРИС КУДРИК.

З нашої естради.

Рухливе і многонадійне Муз. Т-во ім. Лисенка дало в останньому сезоні 3 концерти: 9. III. ц. р. концерт віольончеліста Богдана Бережницького — 18. III. Шевченківське свято — і 29. III. концерт Любки Колессенко.

Наш від давна улюблений віольончеліст показав своїм найновіщим виступом — як багато судило, і з чим вповні годжуся — дальший поступ у техніці й інтерпретації в порівнанню з давніщими виступами. Поза сонатою А-дур Боккерінія (сучасника Гайдна і Моцарта), відіграною дуже субтельно, і трьома мініятурами XVIII. ст. („Арія Теналії, „Larghetto“ Гендля й „Andante“ Мартінія) — більшість програми творила новітня музика. Найбільша точка, концерт Ц-дур д'Альберта (звісного нім. пяніста, автора опер: „Низ,“ „Флет сольо,“ „Мертві очі“ та ин.), писаний у Ваґнерівському, чи точніще скажу, Трістанівському стилю (фінале трохи шопенізуюче!) — поза своїм еклектизмом, стоїть усе таки далеко від усякої банальної віртуозівщини і подає увесь ряд цікавих проблем віольончельної техніки висшого стилю. Суїта на саму віольончелю молодого Віденця Іппіша, посвячена нашому концертантові, стоїть на ґрунті модерна на лад Дебіссі і Гіндеміта — і хоча мені самому, як визнавцеві клясичної естетики, тяжче погодитися з тим родом музики, то всеж таки мушу признати, що в сім творі мав концертант нагоду заблиснути ориґінальними звуковими ефектами (акордові піццікатa, що наслідують долітаючі з далека звуки еольської гарфи!). Повне щиро-славянського, майже українського темпераменту рондо Ґ-моль Дворжака вважаю за одну з найвдачніщих точок сего концерта. Як майстерно віддає наш артист стиль Дворжака, мали ми вже нагоду чути на однім з торічних його виступів — в концерті Ґ-моль ґеніяльного Чеха! Зате в Бруха „Коль Нідреі“ — поза безсумнівно мистецьким володінням усіми середниками — на мою особисту думку не доставало властивого східного, синаґоґального кольориту. Нашому концертантові мабуть трохи чужа нота пасивної контемпляції семітського племени — і хиба лише родовитий Жид був би в силі віддати вповні сю пісню туги за втраченим Єрусалимом! Та всеж і в ту точку наш концертант вложив, що лише міг! В „Папілльоні“ Поппера — пєсі чистобравурного характеру — розвинув він свої імпонуючі стакката і спікката — в наддатках (Борткевич: Нотурно Ф-дур і Кассадо: Серенада Б-дур) найшла знова поле до попису широка кантілена. Фортепяновий дострій спочивав, як при всіх виступах сего артиста, в руках дир. Барвінського — неначе вмисно на знак старої, сердечної приязні, що вяже наших обох симпатичних мистців ще зі шкільної лавки! Раді би ми вчути ще нашого дорогого віртоуза в якій точці Брамса або Рубінштайна — сі оба автори, на мою думку, відповідали би його душі, перший своєю фільософічною задумою, другий знова своєю кавказько-Лєрмонтовською романтикою.

— Шевченківське свято, відбуте висше поданого дня о 12. год. о південь, було, після такогож торічнього свята, дальшим етапом розвитку нового Шевченківського культу, визволеного з перестарілих „вечерничих“ форм — Шевченківське свято, як сімфонічний концерт! Після промови д-ра Старосольського, гарно уложеної (хоча, що правда, трохи в дусі т. зв. „нової моралі“, яка тепер, після военних кріз... уже старіється!) — слідували 3 сімфонічно-вокальні великотвори наших обох знаменитих Діоскурів: Барвінського: Українська рапсодія Ґ-моль (сімф. орхестра Т-ва ім. Лисенка) (дір. Людкевич), — Людкевича: Україні!“ „А-дур (слова О. Колесси) на сопран сольо (п. Дарка Бандрівська), міш. хор (Боян) та орхестру, (дір. автор) і Барвінського: „Заповіт Фіс-моль на міш. хор, бас сольо (проф. Р. Прокопович—Орленко) та орхестру (дір. Охримович). Нема що й казати, що оба наші знамениті композитори дали у сих 3 творах увесь свій засіб богатої інвенції та техніки. Заокруглена під оглядом форми і барвисто інструментована рапсодія Барвінського (на теми нар. пісень: „Тече річка“ і „Залізняк“) відбігає як найдальше від оклепаного вже типу народніх „рапсодій“, підтоптуючих по лакейськи

ДОПИСИ.

ЛЬВІВ. (Ветеринарно - годівельний курс „Сільського Господаря“.) Заходами Управи Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові відбувся в викладовій салі Укр. Академічного Дому у Львові 10 дневний (19 до 28. III. ц. р.) ветеринарно - годівельний курс під проводом і співучастю головного референта Ветеринарної Секції „Сільського Господаря“ ветер. лікаря Маріяна Стахурського, асистента ветеринарної Академії у Львові, д-р вет. мед. Данила Миколаєвича, і інж. Івана Ришавого. Викладали, при яких послуговувалися вчителі анатомічними препаратами з ветеринарної академії і найновіщим ветеринарним приладдям, виголошено слухачам з обсягу 11 предметів.

Останній день присвячено на іспитування курсантів, в яких складі були також монахи з студитських монастирів з Унева і Львова. Вислід іспитів був дуже вдоволяючий, при чому була нагода переконатись про високу вроджену й набуту інтеліґенцію нашого сільського елементу. Закінчено курс роздачею свідоцтв і розпродажю книжочок з обсягу першої помочи в випадках занедужання домашних звірят і спільною фотоґрафією.

Найблищим завданням доволі рухливої ветеринарної Секції і Управи „Сільського Господаря“ є урухомлення „Ветеринарної порадні“ себто ветеринарної амбулятоpії на подобу „Народної Лічниці“, під проводом вище названих ветеринарних лікарів. Найблищі ветеринарно-годівельні виклади відбудуться в Стрию. За порадами з обсягу ветеринарної медицини мож звертатися до Кр. Тов. госпо- „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморовича ч. 20., або до ветеринарного лікаря Маріяна Стахурського, Львів вул. Дверніцького 32. а., при чому не виключені й виїзди для поратовання хорих звірят на провінцію.

ДЕЛЯТИН. *(Концерт бандуристів. — Передвиборчі віча. — Вибори. — Католицька акція. — Ощадність і самопоміч. — Кружок УХО.)* Гірське місточко засуєтилося. Представлення, віча, вибори... Заїжджали бандуристи. Мішкевич і Ґонта. Програма гарна, виконання чутке. Це мистці, що поза мистецтвом (і хлібом насущним) бачать ще й нарід та його історію. Не пошкодилоби п. Коткові запізнатись з їхньою програмою. Бо його (Котка) програма, чогось (чи не ради страха юдейського) українська, але без одної згадки і вимовлення слова Україна. Глибоко вразила присутніх музика думи про Почаївську Божу Матір і слова думи про Україну. Також траґедією звеніли слова думи про вруйновання Січи. Але в нас... Саме тоді горстка присутніх на салі сельробів вивісила на стіні (sic!) своє credo — червону вісімку. Це було ще перед виборами... Прийшли згодом віча. Радикальні, одинки, ППС, невдале сельробів — на кінець УНДО-я. Реферував о. Ганушевський. І варто було тоді побачити сельробів. Віче не вдалося на зовні. Але внутрі тих, котрим Бог, Церква і Україна святощі — настала переміна. Побачили, де ворог, що на устах має мід а за пазухою зраду. Віче УНДО-я сконсолідувало вірних ідеям батьків а показало серця многих... Бо звісно. Сьогодні час, де бути або не бути. Чогось посередині нема. Хто не вірить, не любить і не служить Богови, цей вірить, любить і служить ідолам. І тому відкриваються серця многих, що служать, люблять і вірять ідолам, з ними треба покінчити, треба сказати їм тверде слово: В церкві католицькій для новітніх богів місця нема! Віра без діл є мертва. Хто хоче бути християнином, мусить ним бути всюди. В церкві і поза церквою.

Вибори, крім влощасної аґітації, принесли розгром сельроба. УНДО одержало при виборах до сойму понад 150 — при виборах до сенату понад 100 голосів. Рішучо і основно пошкодив „бльок“. Це став конник, на котрім не лише радикали але й сельроби підїжджали з поборюванням УНДО. Арґумент серед мас дуже авторитетний і небезпечний. Бльок, на просту мову, спілка зі жидами, опустив УНДО-ню кров на грубі десятки тисяч голосів. Хайже буде наука на будуче.

З католицької акції годиться замітити представлення „Апостол любови“ зі співами і декламаціями, що влаштували місцеві Сестри Служебниці. Треба признати, що сестри спільно з католицькою громадою беруть участь в католицькій акції. Жадних хінських мурів не слідно. І тому висліди як найкращі. Для контрасту згадатиби недалекий Микуличин, де УНДО, котре властиво утотожнювали з „попівською“ партією, дістало всього 18 голосів при виборах до сойму. Марійський Союз, УХО дає кожної неділі, після вечірні, виклад у своїй домівці. Досі відбулися такі виклади: 1) Правила доброго поведення (о. Семчук), 2) Пашні ростини (п. Семен Чорний), 3) Шевченкова творчість (п. Ґафтуняк), 4) Пасіка і пасічництво (п. Загірчук), 5) Початки галицької державности (о. Семчук). — Намічено дальше цілу низку популярних викладів. Члени добровільно зобовязалися щотижнево ощаджувати, кождий найменче 50 сот. Тим чином заощаджено досі 338.— зол. (за три місяці). Гроші, зложені на спільну щадничу книжочку в місцевій укр. касі, служать як фонд підмоги в ріжних случаях, виключно для членів. Крім цего члени зобовязалися помагати собі взаїмно в случаю загину їхньої худоби. Жадних премій ні адміністраційних оплат не складається. За це є моральна запорука. Воля помогти ближньому в імени любови Христа. Вислід дійсно гарний. Коли лучилося нещастя з „маржиною“ одного члена, всі прочі зложили 600.— зол., щоби потерпівший зміг купити собі нову корову.

Членів чимраз прибуває. Досі є 208. Що неділі визичують книжки з парохіяльної бібліотеки, котра зросла на 202 чисел. Книжки в більшости оправлені, лучної вартости понад 200.— золотих. Змістом книжки всілякі. Від господарських і історичних, повістей, оповідань і релігійних — до діточих байок і казок.

А все це при Божій помочи осягнено протягом трьох місяців. Католицька акція в парохії поширюється. Чинники новопоганські мусять скинути маску з лиця — або Христос, або ідол. А в слід за цим життя освіжується, прочищується, набирає сили і розмаху. Ясна ціль і ясні середники. З любови Бога родиться дійсна, глибокощира і діяльна любов народу свого і землі рідної. Гей, скількоби можна зробити в кожній парохії!... Нумо, до праці!... *Тамошний.*

ПРАГА. (Поминки В. Антоновича). 20-го березня минуло 20 років зо дня смерти великого українського вченого, професора київського університету Володимира Антоновича. Українське історично-філоґічне тов. в Празі впорядкувало в сей день в одній з авдиторій Карлового Університету урочисте засідання, присвячене його памяти. Програм засідання складався з 4. докладів: проф. Д. Дорошенка — про місце Антовича в розвитку української історичної думки; проф. Ол. Лотоцького — спомини про діяльність Антоновича в 90-их роках минулого століття; проф. С. Шелухина — спомини про виклади Антоновича з антропології, й проф. В. Щербаківського — спомини про Антоновича як професора історії й керманича археологічних дослідів та розкопок на Україні. Проф. Дорошенко, високо ставлячи Антоновича, як дослідника історії головно Правобережної України і як орґанізатора широкої наукової праці, переведеної його учнями, не проминув також і певних неґативних сторін ідеолоґії великого вченого, які випливали із його загального т. зв. народницького світогляду і полягали в недоцінюванні держави, яко такої, у визнанні українців за народ недержавний, — такий, що ніколи не вмів збудувати собі власної держави та й не хотів її мати, в ідеалізації стихійних народніх рухів, хоч вони й не мали певного політичного ідеалу й кінчились звичайно руїною краю й новим, ще більшим поневоленням народу. Та в цьому поділяв Антонович погляди свого покоління, котре так само маловажило „політику“, а всі надії покладало на успіх просвіти і культури. Одначе умів Антонович, коли цього було треба, братися і до практичної політики, як це було вкінці 80-х років, коли він авіціював політику т. зв. нової ери в Галичині, разом з пок. Ол. Барвінським; таксамо вже при кінці свого віку він визнав рацію істнування Революційної Української Партії, що з початку виставили домагання самостійности України. Характер наукової діяльности Антоновича був головно аналітичний: він видавав і практично досліджував джерела до української історії, обробляв окремі сторони й моменти нашого минулого. Якщо його попередник Максимович обробляв ще тільки цегли для майбутнього будинку української історії, то Антонович вже виводив мури. Величезна праця, виконана ним і цілою плеядою його учнів, уможливила видатніному з цих учнів М. Грушевському синтентичне представлення історії України.

Дуже цікаві були спомини про Антоновича — як про ученого, так і як про громадського діяча, котрий довгі часи, і то серед тяжких умовин політичної реакції в Росії, стояв в самім осередку національного українського руху й керував ним. Особливо цікаві були спомини проф. В. Щербаківського, який передав свої розмови з Антоновичем на ріжні теми суспільного життя і розповідав про погляди Антоновича на — взаємини між українцями, москалями й поляками, погляди, які були виложені Антоновичем у його відомих відчитах з антропології, переказаних на сторінках „Правди“ під назвою „Три національні типи“. Усі промовці підкреслювали в своїх споминках надзвичайну симпатичність і принадність Антоновича як людини і його високий моральний авторитет, котрий дорівнював його авторитету науковому.

Засідання привабило численну публіку з української кольонії в Празі. Авдиторія, де відбувалось засідання, була прикрашена великим пертретом Антоновича. Б. М.

БЕРЛІН. В Німеччині запримічається між католиками сильне заінтересування нинішним станом Східної Церкви, а зокрема справою Зєдинення Церкви. В Берліні від року відновлено давно засновану гр.-кат. парохію. В каплиці сиротинця „Maria - Schutz“ часто стрічається тепер цікавих Німців-католиків, котрі заходять сюда, щоб приглянутись нашому обрядови й Богослуженням та послухати церковного співу. Але не тільки одна цікавість веде їх туди. Для близшого запізнання Німців з духом і змістом нашого Богослуження звернувся о. д-р Зонненшайн до нашого тут. пароха о. д-ра Вергуна, з просьбою о відповідний відчит.

О. д-р Зонненшайн, відомий у Берліні священик зі своєї всесторонної орґанізаторської, добродійної, проповідничої і літературно-просвітної діяльности. ...ого загально називають модерним апостолом Берліна.

Сам він в своїх „нотатках“ в тижневику „Katholisches Kirchenblatt“ називає Берлін поганським Римом і в численних, палких письмах і проповідях, завзиває католицький Берлін до взаїмної любови — до сильної віри, до актів добродійности, посвяти та геройського признавання віри Христа, гідної перших мучеників і мученець. Коло д-ра Зонненшайна ґрупується поважне число визначних католицьких діячів, серед котрих є представники умової праці на всіх ділянках науки та люди всіх верств суспільности. Він помагає нещасним, опущеним, упослідженим, голодним, хорим, ба навіть приклонникам комунізму та иньших віроісповідань; все готовий він до помочи й рідко відходить хтось від него без поради й підмоги. Попри це є він душпастирем італійської кольонії у Берліні. Виклад о. д-ра Вергуна про зміст та символіку нашої Літурґії св. Йоана Золотоустого відбувся у виповненій німецькими католиками церкві. Присутних завізвав опісля о. д-р Вергун, щоб підчас співаної Служби Божої (на котру всі залишились) помолилися за зединення Східної Церкви з Західною, на яку інтенцію й того дня відправилось Богослуження.

О. д-р Вергун закінчив свій відчит побажанням, щоб довго дожидана хвиля зединення Церкви мершій надійшла. Спільна загальна молитва і взаїмна любов, хай прискорять прихід її.

Член берлінської парохії.

До

П. Т. Фірми М. ФРАЙЛІХ

заведення спеціяльних бандажів

Львів, Городецька, 35.

Складаю Вам сердечну подяку і повідомляю, що бандаж, зложений мені 4/VII. 1927. р. оказався корисним в наслідках так, що 15/XI. 1927. р. я його вже відложив і тепер не ношу більше, а чуюся цілком здоровим, чого і не сподівався. Шлю отже сердечну подяку за уратовання мені здоровля.

З вис. поважанням

Михайло Корта

Сороцко п. Скалат.

ЕВОЛЮЦІЯ АБО МАЛПЯЧА СПРАВА.

З „Америки“.

В ресторані двох говорило о походженню чоловіка, а третий їв спокійно. Коли балакуни рішили, що походять від малпи, спитали свого товариша:

— Ну, а як ви думаєте, чи не походимо ми від малпи?

— Я не знаю. Не люблю мішатися у чужі фамілійні справи.

* * *

Говорили товариші о походженню чоловіка від малпи і спитали одного, що прислухувався, що він думає.

— Я не буду о тім говорити, бо я раз вже мав розмову з Іваном у тій справі і ми дійшли до кінця.

— До якого кінця?

— Ми не дійшли оба до того самого кінця. Іван зайшов до шпиталю, а я на поліцію.

НОВИНКИ.

Слідуюче число „Нової Зорі“ появиться під датою неділя, 22 квітня 1928 р.

Примус ношення одностроїв у середніх школах. Мін. освіти заряджує ввести від нового шк. року примус ношення спеціяльних шапок і одностроїв у середніх школах. Ціллю розпорядку контроля над поведенням молоді поза школою.

— **Союз українських адвокатів.** Оноді відбулися загальні збори „Союза українських адвокатів“. На зборах виголошено два реферати. Адв. д-р Старосольський говорив про боротьбу за право. Цей реферат доповнив адв. д-р Глушкевич викладом про відношення суспільности до адвокатури. Головою Союза вибрано адв. д-ра Костя Левицького, заступниками д-ра М. Волошина та д-ра Глушкевича. До виділу ввійшли д-р Л. Ганкевич, д-р Щуровський, д-р Говикович, д-р Терлецький, д-р Старосольський, д-р Давидяк, д-р Надрага, д-р Домбчевський і др Савчак.

Академія в честь астронома Секкі в Римі. (і: л.) З нагоди 50 літної річниці смерти о. Секкі Т. І. відбулося на Григор. унів. святочне засідання академії, на яку прибуло 8 кардиналів, кількох епископів і богато представників ученого світа з цілої Італії. Про життя й великі заслуги о. Секкі згадав ректор унів. о. Джанфранческі. а кард. Ваннутеллі (одинокий мабуть у живих ученик о. Секкі) відчитав свої спомини про нього. Співав хор французької семінарії. (Очевидець академії).

На ріжні напади, котрі появилися в останніх часах на нашу Церкву, орґанізацію і пресу, звернемо увагу в посвяточних числах.

ВП. Українські Сенатори, Посли і Громадяни, котрі одержали від Кружка „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка у Львові відозви з чеками П. К. О. в справі позичок на будову школи, зволять причинитися можливою, хотяйби і найменшою позичкою, або жертвою на намічену ціль, або звернути Кружкови блянкет чековий. (191.1—1)

ВСЯЧИНА.

— **Небувала просьба.** До канцелярії анґлійської палати громад вплинула недавно незвичайна петиція. Мала вона 920.000 підписів. У цій петиції просять члени „Автомобил Асосейшен“, як власники самоходів зміни податкової системи. Ходить їм про це, щоб замість машини оподаткувати бензину, бо тоді платитиме більший податок цей хто більше їздить. Цю петицію внесло до парляменту вісім людей. Було всего 43 великанські звої, що на них містилися підписи.

— **Воробці і літний час.** Один добряга харчував що дня в Жарден дю Люксембурґ воробців все на цемусамому місці. Воробці збиралися там уже чверть години перед приходам свойого добродія. Коли ввели літний час, зібралися воробці вже першого дня годину скоріше, як звичайно. Про причину цего повстали ріжні здогади, бож ні годин читати воробці не вміють, ні в часописові цего не вичитали. Найскорше орієнтувалися вони по рухови в місті, що примінюється до годин.

— **Новий „чудесний“ кінь** виринув в Америці. Це трирічна кобила на невеличкій фермі біля Честерфільду в Вірджінії. Кобила відповідає на питання так, що доторкається деревляних ковбків, на яких виписані букви або числа. Власниця дістала її, коли кобила мала всего два тижні й викормила її фляшкою. Її головний талант розвязування рахунків. Як і в попередних случаях не найшли ще розвязки цеї загадки. Та найскорше буде тут дуже вміле обманство.

ФІРМА **РОМАН ЗУБИК** ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає новости для Пань, сукна на мужеські одіння. Анґлійські крепи на реверенди і папістики для П. Т. Отців. 120 13—20

за Лістом. Се радше рід сімфонічної поеми чи увертюри. Сей сам автор у „Заповіті“ дав знова нову форму прибрання Кобзаревих слів у музику — і супроти його могутнього і технічно богатого великотвору бліднуть, ба гаснуть усі давніщі „Заповіти“, також Лисенківський (що є лише досить невдачнім, хоча високопарним експеріментом!) — а хиба лише „Заповіт“ Вербицького вспів би ще тут остоятися, як старий, достойний памятник музичної „перемиської школи“! Понадто в „Заповіті“ Барвінського находимо симпатичні черти духового посвоячення в „Кавказом“ Людкевича. — „Україні“ Людкевича є в одному напрямку повчаючим твором, а іменно, що український патріотизм у музиці може вже обійтися без тої етноґрафізуючої екзотики, досіль у нас необхідної і будьто силуваної, будьто механічно повторюваної. Стиль твору Л—ича нагадує позірно німецьку новоромантику — одначе се твір щиро-український, і певно більш український, чим неодин твір ультра-народницького пуриста!

Тут слід би посвятити пару слів нашій симпатичній солістці, п. Дарці Бандрівській. Вона дебютує вперш на українському концерті великого стилю, і саме тут, у своїй партії згаданого твору Людкевича, розвинула сильний і шляхотний голос, підпертий глибоко-інтеліґентною дикцією. В іншому напрямкові дебютантом був тут п. Охримович, як діріґент орхестри — відомий досі все лише з хорової діріґентури. Зі свойого незвичайного завдання вивязався знаменито завдяки своїй високій музичній інтеліґенції та енерґії. І як солістці, так і діріґентові в новій капельмайстрівській ролі слід би пожелати як найкращих успіхів на дальше! Замічу на кінець, що орхестра виказала далеко більшу зіграність, чим на торічному Шевченківському святі, в „Кавказі“ Людкевича — знак технічного поступу.

— Сьогорічний виступ загально обожаної Любки Колессівної розпочався під знаком старинної музики: шаконна Ґ-дур Гендля і соната Ц-дур Моцарта (скомп. 1779, ч. 330 по спису Кехля) і сі обі точки відіграні в їхньому питомому стилю (а головно соната Моцарта), були справді незвичайною появою на українській естраді, де то старинної музики в такому строгому виконанню не чується майже ніколи! Так відданого Моцарта чується хиба у Відні чи в Німеччині, і то певно у мало-котрого віртуоза — але і богато місць Гендля нагадували прямо клявіцимбал Ляндовської! А що сі обі старинні точки викликали бурю оплесків переповненої авдіторії, то видко, що в нашій українській суспільности культ старих клясиків може прийнятися — треба лише її подати їх у взірцевому виконанню на основі автентичного тексту!

Молодій українській музичній творчости зложила артистка поклін мистецьким відіграванням великих варіяцій Ґ-моль Нестора Ніжанковського (на тему укр. нар. пісні), посвячених її самій. Сей твір, такий неподібний до його досіль виконуваних пісень, належить до того типу варіяцій, що пр. Брамса на тему Паґанінія або Ґріґа Балляда Ґ-моль. Техніка та інвенція свідчать про талант молодого автора незвичайно похвально — передівсім належить піднести поліфонічну структуру твору, а деякі його місця осмілююся назвати гідними навіть Чайковського і Ґріґа!

Менше щасливо випало скерціно Б-дур Шуберта, з погрубленням черт, немов експеримент модернізації на лад Ліста. За те емпромпті Ес-дур оп. 94 сьогож автора вийшло всеж більше в дусі оригіналу. Був се наче милий спогад зі старого Відня, міста ґрації, тепер так соромно потоптаної! Програму закінчив „Мефісто-вальс“ Ліста, виконаний з темпераментом і дистинкцією, почім слідували наддатки з дрібних мазурок і вальсів Шопена. Одначе короною цілого концерта вважаю — абстрагуючи від варіяцій Ніжанковського — сонату Моцарта і навіть осмілююся сказати, що отсе сталася важна подія в історії культу Моцарта на українській землі! І після такої події годилося би закликати до всіх наших пяністів і пяністок: „Все більше й більше старинної музики! В сім знаку побідиш!“

БІЛЛЯ, БЛЮЗКИ, ШЛЯФРОЧКИ, СПІДНИЧКИ, ПАНЧОХИ, :-: :-: ТРИКОТАЖІ і т. п. :-: :-: найдешевше поручає фірма „ГОЛЬФ“ ЛЬВІВ, Кілінського 1. напроти Віденської Каварні.
167 8—24
Ціни для зареклямовання нашого магазину найнизші.

— **Ультрафіолетне скло.** Німецька Зендлінґська фабрика оптичного скла виробляє тепер віконне скло, що на 50 відсотків перевищує англійське скло „віта“, в пропусканні ультрафіолетного світла. В будучині буде таке скло єдино гідне поручення для мешкань із огляду на здоровля. Такого скла добре буде вживати й до електричних жарівок. (Natur u. Kultur ч. 4. 1928).

— **Найвищі дерева світа.** Англійський полковник Фовзет із сином відкрив у глибині Бразилії в околиці ще зівсім доси невідомій, гарячій та вогкій і дуже болотнистій, породу дерев, про які думали, що вони вже вигинули. Знали їх тільки кілька примірників в Австралії. Це рід евкаліпта „Eucalyptus Amygdalina“, що доходить до 130—140 м. висоти. Директор ботанічного городу в Мельбурн каже, що одно з цих дерев у Блек Спір високе на 160 м., а в околиці джерел Ярра та Ляцоба ростуть, кажуть, дерева високі на 170 метрів. Та деякі скептики кажуть, що ці дані неправдиві. Найвище дерево світа не вище від 100 м. Австралійські великани ривалізували доси тільки з каліфорнійськими деревами з т. зв. мамутовими деревами (Seguncia gigantea), що ростуть на збічах Сієрн-Невади.

— **20200 франків за Наполеонів лист.** У париському „Отель Друо“ відбулася продажа ріжних цінних автографів. Між ін. односторінковий лист, що його писав Наполеон І. до Барраса продано за 20200 франків. Лист Гетого писаний по французьки до пані де Стаель продано за 6800 франків.

—**Наші одиниці міри.** Установлений міжнародньо праметер, що переховується в Парижі за короткий на 0.2 міліметра, а пракільоґрам на 0.04 грами за тяжкий. Теж і секунда не є докладно рівномірний. Він підпадає хитанням, що їх спричинює мабуть нагромадження маси. У практиці не має воно великого значіння. Та в науці мусять брати ці похибки на увагу.

— **Хто перший привіз картоплю до Европи,** це не відоме. Що не привіз їх ні Франц Дрейк ні Вальтер Ралей, це доказав нещодавно В. Е. Сафорд. Відомо тільки, що першу вістку про картоплю подав Педро де Чієзо де Леон 1538 р. Дальшу вістку подав ісусовець Жозе де Акоста (1571 до 1576 в півд. Америці). Перші ботаніки, що описують картоплю це Джон Джерард та Карло Кльозій 1588 р. Назва „solanum tuberosum“ не походить від Лінея, але як велика частина його назв, від Каспра Боена (1596) (Natur u. Kultur ч. 4. 1928).

— **Природній барометер.** Туземці в півн. Родезії, в півн. Африці, почитають від непамятних часів дивну породу дерев, що европейським дослідникам так якби невідомі. Вони називають дерево, що йому приписують чародійну силу, таґаті. Воно заступає туземцям барометер і, як кажуть, є куди точніше та заповідає зміну погоди на довго наперед. Три, чотири дни перед зливою або бурею починає дерево нараз плакати. Кора й галузі мокріють і ця вогкість капотить, хоч є горяч, безнастанно на землю. Туземці збирають слези дерева, бо вони пересвідчені, що ця тіч лікує недуги. Про це дерево згадує Лівінгстон у своїх споминах.

Присилайте передплату!

Нововідкритий
МАҐАЗИН ПОСТЕЛІ
під фірмою
Р. ДЖАЛА
ЛЬВІВ,
вулиця Хорущина 5.
поручає
через МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ
по цінах кошту:
Ковдри від 18·00 зол.
Матераци з морської трави о трьох подушках від 33·00 зол.
Матераци з волосіння від 72·00 зол.
Простирала під ковдри від 10·50 зол.
Простирала на ліжка 5·00 зол.
Фіранки з метра сторові і тридільні
Ґарнітури плюшові і ґобелінові
Покрівці
Коци
Дерки на коні
Полотна
Всипи і інлєти заграничні
Піря
Пух
Сінники від 4·50 зол.
Приймається
КОВДРИ і МАТЕРАЦИ
до перероблювання
також
ПІРЯ
189 до чищення. 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ здожені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінники „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów. skr. poczt. ч.11

М. ХЛІБКЕВИЧ, у Львові, вул. Руська ч. 20. поручає свою робітню і магазин обуви мужеської, дамської і дитячої.
171 4—8

Б. оператор клініки проф. Ноймана і Гаєка у Відні
Д-р Л. Александрович
Спеціяліст від недуг ушних, носа, горла і гортані
Львів, ул. Валова 11., тел. 40-75,
118 12-12

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ І ДІТОЧИХ СУКОНЬ
С. Монцібовичевої
приймає
до науки шиття і крою
Львів, Хмельовського 15.
178 3—5

КРАВАТКИ майже даром перероблюю і приймаю до роботи з власних і повірених матеріялів
ВИРІБНЯ КРАВАТОК
„МОДЕРН“
176 3-4 Львів, Ринок ч. 8.

Жіноча Промислова Кооператива
„ТРУД“, Львів, Ринок 10
поручає свої робітні жіночого, мужеського та постільного білля, жіночих одягів, мережок та вишивок.
Магазин Труду має на складі полотна та додатки до кравецтва і вишивання.
Виконання солідне! 191 1—1 Ціни дешеві!

Рами до портретів і образів.
ОБРАЗИ СВЯТИХ
М. Самосій
182 ЛЬВІВ, Руська 18. 3—5

СЛЮСАРСЬКА РОБІТНЯ
під фірмою
СЕМЕН КОЗАК
Львів, Бляхарська 14.
виконує всякі роботи слюсарські, як вікна, церковні хрести, зелізні огорожі і т. ин.
183 2—5

ВИНО під ґваранцією продають всі склади Народної Торговлі. 1—1

Посезонова продажа трикотажів і виробів волічкових з опустом 10 прц. з виставових цін у фірми: „ОЛЬКА“ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 35. біля „Народньої Торговлі“.
116 13—20

ОБІДИ з 3-ох страв зол 1·50 для абонентів знижка. ПИВО живецьке і львівське поручає РЕСТОРАН під „ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“ — (давний Людвіґ) — тепер
142 17 24
І. Гайдінґер, ::: ЛЬВІВ, ::: ул. Краківська 7.

РІК ОСНОВАННЯ 1860.
Найстарше у Львові концесіоноване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертниче)
ФІРМА АНТІН ФЕХТЕР
уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер
ЛЬВІВ, вул. Шумлянського 2.
Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студнярства. Поруяється як одинокий спеціяліст для важнійших копаних керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, белькованих і цимринованих разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при загвожджених керницях даю при порученім мені керовництві роботами.
154 11-20

!!! СВІЙ ДО СВОГО !!!
Одинока українська ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ М. БРИЛИНСЬКОГО
Львів-Замарстинів, вул. св. Михайла 14.
Відливарня дзвонів МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО
Львів-Замарстинів, вул. св. Михайла 14.
ЛИСТ ПОХВАЛЬНИЙ.
Угринів, 27. березня 1928.
Ми низше підписані за Церковний Комітет дякуємо Вам за то щосьте вислали нам дзвона такого як ми вже просили. Бо дотихчас дзвін — добро. Має голос гарний і людям сподобався за що Вам дякуємо, і жичимо Вашій фірмі гарного великого розвою. — Остаємось з поважанням Стефан Сава і Василь Король.
192 1—1

Земельний Банк Гіпотечний
АКЦІЙНА СПІЛКА
ЛЬВІВ — ВУЛ. ПІДВАЛЛЯ Ч. 7.
(Власна каменица у Львові, вул. Словацького ч. 14.)
Телефон ч. 3-82. — Кто в П. К. О. 149.000.
Одинокий Український Девізовий Банк
Полагоджує всі банкові чинности.
Приймає вклади на біжучий рахунок в долярах і золотих і виплачує їх в долярах, або золотих по курсі дня.
Переводить перекази заграницю до всіх країв — зосібна на Україну й до Америки.
Переводить інкасо у всіх місцевостях краю.
Уділює кредитів, позичок, ґарантій, акредитив.
Купує і продає цінні папери.
Кожний Українець повинен мати акції Земельного Банку Гіпотечного.
Як їх ще не маєте — пишіть до Банку.
186 При письменних запитах долучити на відповідь марку за 50 грошів! 1—1

СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, САЛЬОНИ, КАБІНЕТИ - Вироби - солідні - МАТЕРІЇ на МЕБЛІ нетріскаючі
ТАПЕТУВАННЯ КІМНАТ також КИЛИМИ
першої якости, в найкращих орнаментах і красках, поручає і виконує найдешевше
Лев Матвійовський
Львів, Хорущина 8. Телефон 40-11.
132 11—20

„КАТОЛИЦЬКИЙ ПРОВІД“
одинокий український катол. орґан релігійного й суспільного змісту в Злучених Державах Півн. Америки виходить що тижня і коштує річно 20 зол.
Ті, що цікавляться відносинами в Америці, знайдуть у тім орґані багато інформацій.
Адреса: „CATHOLIC LEADERSHIP“, 815 N. Franklin St,. Philadelphia Pa, U. S. A.
172 3—?

Виріб ВЗУТТЯ спортового й люксусового. — Спеціяльна робітня репарацийна виконує швидко і дешево
І. Мушинський,
ЛЬВІВ, ЯҐАЙЛОНСЬКА 11 в подвірю.
115 Тел. 25-31. 13—15

Замовляйте цікаву книжку
ПРО ПОЯВИ ДУХІВ п. н.
СПІРИТИЗМ
як 3. кн. „Бібліотеки У. Х. О.“
Ціна 2 зол, з почтовою перес. 2·50 зол. — Замовляти в Адміністрації „Нової Зорі“.

ЗУБИ виробляю по такім ЦІННИКУ
1 золот. корона . 18 зол.
1 золот. зуб . . 15 „
1 зуб на кавчуку 2 „
1 репаратура . 3 „
Все з найлучшого матеріялу
РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
(де каварня de la Paix).
127 Знижок не уділюю! 22—24

ЛІНОЛЄЇ мережані і одноколірові
ЦЕРАТИ на столи й до обивки
КИЛИМИ вовняні та плюшові
ХІДНИКИ ютові, стрижені та кокосові
КАПИ на ліжка та столи
ПОКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, ПОРТІЄРИ
ЛІЖНИКИ, ПЛЄДИ — — —
поручає в найдешевших цінах
СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЄІВ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС
185 Львів, Леґіонів 3. — Тел. 16—45. 2—2

НОВИНКА!
Вже вийшли з друку дуже цікаві спомини з 1918 р. Сотника Бориса Монкевича п. з. „Слідами новітніх запорожців“. Спомини написані цікаво і читаються легко.
Замовляти по адресі „Добра книжка“, Львів, Пост. скринка ч 11. — Ціна книжки 3·60 зол.
3—?

ВАЖНЕ для П.Т. Духовенства і читателів! ЄВАНГЕЛІЯ, служебники, молитовники, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправлює дешево і начає переплетня П. ПО. ДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28.
149 8-2 І. поверх.

ПЕРШОРЯДНА ФІРМА

СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ

У ЛЬВОВІ — РИНОК Ч. 32.

ПОРУЧАЄ

ДОБІРНІ ТОВАРІ ДЛЯ ПАНЬ.
МУЖЕСЬКІ СУКНА.
ПОЛОТНА.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР!

153 ЦІНИ НИЗЬКІ! 7—15

Дуже на часі книжка п. н.

Секти й сектанти.

(Ч. 5. Бібліотеки У. Х. О.)

вже вийшла з друку і продається по ціні 60 сот., з почт. пересилкою 1 зол.

Висилає Адміністрація „Нової Зорі“.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

138 10-?

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ і всі церковні предмети

в найбільшім виборі і найдешевше продає одинока українська кооператива

„ДОСТАВА“ у своїх складах: ЛЬВІВ, вул. Руська ч. 20. ПЕРЕМИШЛЬ, Ринок ч. 23. ТЕРНОПІЛЬ, вул. Перля ч. 16.

Направляє старі ризи, позолочує чаші і пр., бере на себе мальовання церков, виготовлення іконостасів і ручить за солідне та стилеве виконання по приписам обряду. Письменно за цінами звертатися до Дирекції: Львів, Домініканська 11 І.

Виключний склад кадила і вугля „ГАЙОТО“.

Звертаємо увагу Всч. Духовенству, що всі прочі фірми з церковними річами є або у ворожих нам руках, або є приватними підприємствами, а „ДОСТАВА“ є одинокою кооперативою, де членами є три наші Архієреї, многі священики і церкви.

190 З сих причин заслугує на повне довіря і попертя. 1—1

ЛЬВІВСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО БРОВАРІВ

ПОРУЧАЄ

НА СВЯТА

СВОЇ ЗНАМЕНИТІ ВИРОБИ:

ПИВО ЕКСПОРТОВЕ ясне
ПИВО БАВАРСЬКЕ темне
ПОРТЕР ІМПЕРІЯЛЬ чорний

188 **СКРІЗЬ ДО НАБУТТЯ!** 1—1

РЕСТОРАН С. РАЙХА

Львів, Ринок ч. 5.

поручає **ОБІДИ** по **1·40 зол.** — ПИВО пільзненське, живецьке і львівське — 175 також ВИНА і МЕДИ. 3-5

ЖЕРЕЛО РУКАВИЧОК і ПАНЧІХ

І. ЗІХЕРА

ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 3.

169 (напроти КАТЕДРИ) 6—20

поручає **великий вибір рукавичок і панчіх**

Рукавички скіряні 6·90, 7·50, 8·50.		
„ фільдекос і нитяні . . .	від	2·50
Панчохи фільдекос	„	2·90
„ „ І-а	„	4·59
Реформи фільдекос	„	4·—
„ шовкові	„	9·—
Сорочки попелінові	„	14·—
Пантофельки домові	„	6·—
Капелюхи діточі	„	2·50
Краватки шовкові	„	1·90

також палички, парасолі, перфумерія і біжутерія.

На сплати до 10 місяців!

ОБУВ - СУКНО - ОДІЖ

174 поручає Українська фірма 3-5

РОДОГАН

Львів, Ринок 43. — Тел. 15-70

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10